Aprobat
prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale
nr. 2434 din 26 martie 2019

RAPORT

de activitate al Comisiei Electorale Centrale
pentru anul 2018 în conformitate cu activitățile
prevăzute în Planul strategic al CEC
pentru anii 2016-2019

CUPRINS:

OBIECTIVUL NR. 1. ***DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA MODULELOR SIAS „ALEGERI”***

1.1. Adaptarea modulelor Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” la cerințele specifice sistemului electoral mixt aplicabil scrutinului parlamentar 2018 și administrarea eficientă a SIAS „Alegeri” **5**

1.2. Dezvoltarea și testarea modulului „Control financiar” al SIAS „Alegeri” în cadrul alegerilor parlamentare din 2018 . . . . . **7**

1.3. Conlucrarea cu ministerele și alte autorități de resort, inclusiv cu cele deținătoare a registrelor de stat **7**

1.4. Instruirea și certificarea operatorilor SIAS „Alegeri” din cadrul organelor electorale constituite pentru organizarea alegerilor locale noi și a alegerilor parlamentare **8**

OBIECTIVUL NR. 2. ***SPORIREA ACCESIBILITĂȚII PROCESULUI ELECTORAL***

2.1. Asigurarea condiţiilor necesare pentru înregistrarea prealabilă a cetăţenilor Republicii Moldova cu drept de vot **8**

2.2. Dezvoltarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de incluziune a persoanelor cu dizabilități în procesul electoral, cu respectarea principiului egalității de gen **9**

2.3. Facilitarea accesului în secțiile de votare pentru persoanele cu dizabilități, cu vîrstă înaintată, persoanele cu copii în cărucioare etc. în cadrul organizării și desfășurării alegerilor parlamentare **10**

2.4. Adaptarea materialelor informative și educative la necesitățile grupurilor-țintă de alegători, inclusiv cu respectarea principiului egalității de gen (femei, persoane cu dizabilități, tineri care votează pentru prima dată etc.) **10**

2.5. Realizarea auditurilor de gen în cadrul scrutinului parlamentar **11**

OBIECTIVUL NR. 3. ***ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A MANAGEMENTULUI ELECTORAL ȘI CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE***

3.1. Identificarea mecanismelor de implementare a unui sistem de recompense pentru funcționarii electorali îmbunătățit, diferențiat și stimulatoriu
Reducerea restricțiilor legate de incompatibilitățile privind statutul funcționarilor electorali. Promovarea respectării principiului egalității de gen în cadrul activității organelor electorale . . . **12**

3.2. Organizarea procesului de dezvoltare și consolidarea a capacităților profesionale ale funcționarilor Aparatului CEC și a membrilor organelor electorale inferioare . . **12**

3.3. Dotarea sediilor organelor electorale cu echipament logistic standardizat în vederea bunei organizări a alegerilor locale noi și a scrutinului parlamentar din 2018 . . . . . **13**

3.4. Promovarea principiilor calității și securității informației la toate etapele ciclului de management electoral și efectuarea analizei anuale a corespunderii Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației (SIMCSI) din cadrul CEC cu standardele internaționale de referință ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013 . . . . . **14**

3.5. Asigurarea unui sistem de management financiar și control intern eficient prin consolidarea capacităților operaționale ale structurii de audit și conștientizarea rolului sistemului de control intern pentru buna guvernare a fondurilor publice de către angajații CEC. **14**

3.6. Efectuarea auditului extern de supraveghere de către organismul de certificare privind funcționalitatea Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației în cadrul ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013 . . . . . **14**

OBIECTIVUL NR. 4. ***ASIGURAREA ORGANIZĂRII EVENIMENTELOR ELECTORALE. ALEGĂTORI CONȘTIENȚI ȘI INFORMAȚI***

4.1. Planificarea și organizarea procesului de desfășurare a alegerilor parlamentare în baza sistemului electoral mixt **15**

4.2. Planificarea și organizarea procesului de desfășurare a alegerilor locale noi **16**

4.3. Desfășurarea campaniilor de informare și educație electorală orientate spre grupurile-țintă de alegători (femei, tinerii alegători, persoane cu dizabilități, alegătorii din Transnistria, alegătorii plecați peste hotare etc.) **17**

4.4. Desfășurarea campaniilor de informare și educație electorală a tinerilor alegători în toate raioanele prin organizarea Zilei Internaționale a Alegerilor și a Zilei Tînărului Alegător **19**

OBIECTIVUL NR. 5. ***TRANSPARENȚA ÎN ACTIVITATEA ORGANELOR ELECTORALE***

5.1. Promovarea principiului transparenței în activitatea organelor electorale și evaluarea gradului de satisfacție a părților interesate în procesul electoral **20**

5.2. Asigurarea transparenței decizionale prin actualizarea continuă a site-ului oficial al CEC și prezentarea tuturor proiectelor de acte cu caracter normativ elaborate de CEC, în conformitate cu legislația în vigoare **20**

5.3. Promovarea imaginii organelor electorale și informarea alegătorilor prin intermediul mijloacelor de comunicare moderne și a tehnologiilor informaționale
Dezvoltarea și menținerea conturilor oficiale ale instituției pe rețelele de socializare **21**

5.4. Consolidarea relațiilor de cooperare și schimb de experiență cu organizațiile naționale specializate în promovarea drepturilor omului și cu instituțiile de management electoral din alte țări, inclusiv colaborarea cu asociațiile de profil, în scopul promovării performanțelor înregistrate de CEC și al preluării celor mai bune practici de la acestea **21**

5.5. Consolidarea relațiilor de cooperare cu partenerii de dezvoltare și organizațiile internaționale specializate în domeniul electoral privind oferirea asistenței în vederea promovării performanțelor înregistrate de CEC și îmbunătățirea serviciilor electorale prestate **22**

OBIECTIVUL NR. 6. ***TRANSPARENŢA FINANŢĂRII PARTIDELOR POLITICE ŞI A CAMPANIILOR ELECTORALE***

6.1. Elaborarea materialelor metodice, de instruire și informative privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale **23**

6.2. Desfășurarea activităților de instruire a subiecților implicați și interesați în procesul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale **23**

6.3. Elaborarea unor mecanisme de monitorizare publică și evaluare a respectării cadrului normativ de către subiecții implicați în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. .**24**

OBIECTIVUL NR. 7. ***PERFECȚIONAREA CADRULUI LEGAL ȘI A CELUI CONEX***

7.1. Identificarea deficiențelor și lacunelor existente în legislația electorală, elaborarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a cadrului legal conex, inclusiv prin prisma aplicării sistemului electoral mixt la alegerile parlamentare din 2018 . . . . . .**25**

7.2. Elaborarea şi revizuirea actelor normative ale CEC (hotărîri, regulamente, instrucțiuni, proceduri) în vederea perfecționării și asigurării aplicării uniforme a legislației și procedurilor electorale, inclusiv prin prisma aplicării sistemului electoral mixt la alegerile parlamentare din 2018 . . . . . .**25**

INFORMAȚII PRIVIND ALTE ACTIVITĂȚI CURENTE DESFĂȘURATE DE CEC

- Exercițiul bugetar 2018 . . . . . **29**
- Managementul resurselor umane **43**
- Inițierea procedurilor de validare a mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Procedura de atribuire și ridicare a mandatelor de consilieri locali **45**
- Activităţi de evidență şi documentare ale Comisiei Electorale Centrale **45**
- Activitatea de inițiere a procedurilor contravenționale. **50**

Comisia Electorală Centrală este un organ de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a alegerilor, pentru supravegherea şi controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice şi a campaniilor electorale.

Activitatea Comisiei realizată pe parcursul anului 2018 poate fi caracterizată, în mare parte, de pregătirea organizării și desfășurării scrutinului parlamentar, ținînd cont de faptul că, la 20 iulie 2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 154 pentru modificarea unor acte legislative, prin care a fost amendat și Codul electoral. Modificările au vizat înlocuirea sistemului electoral proporțional în cadrul alegerilor parlamentare cu sistemul mixt (proporțional și majoritar) într-o circumscripție națională, unde se aleg 50 de deputați, iar alți 51 de deputați - în circumscripții uninominale.

În acest context, Guvernul Republicii Moldova, în baza propunerilor înaintate de către o comisie independentă, a aprobat, prin hotărîrea nr. 970 din 15.11.2017, lista celor 51 de circumscripții uninominale: 48 în țară și 3 peste hotare (la Est de RM, la Vest de RM, pentru SUA și Canada).

Pornind de la cele menționate și, în scopul implementării noilor amendamente cu privire la stabilirea sistemului electoral mixt, precum și în vederea bunei organizări și desfășurări a scrutinului parlamentar ordinar, pentru anul 2018 Comisia și-a orientat activitatea spre 4 direcții prioritare:

I. reingineria componentelor Sistemului Informațional Automatizat de Stat „Alegeri" în vederea alinierii la noile prevederi privind sistemul electoral mixt – procese de business noi necesare deservirii activității circumscripțiilor uninominale;
II. elaborarea și ajustarea cadrului normativ intern ce vizează procedurile electorale;
III. realizarea unei campanii de informare și educație civică preelectorală și electorală, în comun cu Centrul de instruire continuă în domeniul electoral de pe lîngă CEC;
IV. implementarea activităților de instruire.

Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.197 din 27 iulie 2018, a fost stabilită data de 24 februarie 2019 pentru desfășurarea alegerilor Parlamentului Republicii Moldova. Ulterior, prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.332 din 30 noiembrie 2018, a fost stabilită, pentru aceeași dată, organizarea unui referendum republican consultativ.

Activitățile Comisiei în perioada de referință a raportului s-au realizat și în baza Planului strategic pentru anii 2016-2019, precum și, respectiv, a Planului de acțiuni pentru anul 2018.

OBIECTIVUL NR. 1. *DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA MODULELOR SIAS „ALEGERI"*

1.1. Adaptarea modulelor Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri" la cerințele specifice sistemului electoral mixt ce se va aplica la scrutinul parlamentar 2018 și administrarea eficientă a SIAS „Alegeri"

În decursul anului 2018 Comisia Electorală Centrală a realizat un șir de acțiuni menite să dezvolte și să adapteze următoarele module ale SIAS „Alegeri" la cerințele specifice sistemului electoral mixt aplicabil scrutinului parlamentar, introdus prin Legea nr. 154 din 20 iulie 2017 privind modificarea și completarea unor acte legislative (Codul electoral, Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament):

- ✓ **SIASA „Admin"** – modificarea esențială a sistemului de metadate prin adăugarea în scrutin a posibilității de gestionare a circumscripțiilor uninominale, adaptarea modulului de înregistrare a membrilor birourilor și observatorilor la conceptul de circumscripții uninominale, asigurarea

înregistrării candidaților pentru circumscripții uninominale, dezvoltarea sau adaptarea serviciilor WEB de integrare a SIASA Admin cu alte subsisteme informatice ale SIASA cu aplicarea conceptului de circumscripție uninominală; preluarea din RSA și adaptarea la noile cerințe a funcționalului de gestiune a nomenclatoarelor CUATM, circumscripții, scrutine, administrare utilizatori/roluri/drepturi de acces, instituirea conceptului de secție de votare generică și preluarea funcționalului de administrare a secțiilor de votare; integrarea cu platforma de raportare SIASA.

✓ **SIASA „Registrul de stat al alegătorilor”** – eliminarea unor funcționalități native prin reutilizarea funcționalităților furnizate în continuare de aplicația SIASA Admin (gestiune nomenclatoare comune, administrare utilizatori), elaborarea funcționalului de captare a numărului de ordine al alegătorului în lista electorală.

✓ **SIASA „Verifică-te în RSA” –** preluarea din SIASA Admin a sistemului de metadate adaptat circumscripțiilor uninominale, afișarea către alegător a datelor referitoare la circumscripția uninominală la care este arondat și a numărului de ordine din lista electorală.

✓ **SIASA „Înregistrarea prealabilă”** – modificarea tuturor componentelor funcționale prin integrarea conceptului de circumscripții uninominale.

✓ **SIASA „Verificare liste de subscripție” –** implementarea mecanismelor de verificare, validare și evidență a datelor în conformitate cu mecanismele furnizate de circumscripția uninominală, integrarea cu SIASA „Admin” în vederea preluării setului de metadate caracteristic circumscripției uninominale și utilizarea mecanismelor de autentificare, precum și securizarea și jurnalizarea datelor, pentru a permite utilizarea modulului în afara rețelei interne a CEC – de către consiliul electoral de circumscripție uninominală.

✓ **SIASA „Prezența la vot” –** elaborarea aplicației de afișare în regim real a prezenței la vot și a rezultatelor preliminare; ajustarea și modificarea tuturor componentelor funcționale conform specificului circumscripției uninominale; integrarea repetată a aplicației cu SIASA „Admin” în vederea preluării setului de metadate caracteristic circumscripției uninominale; ajustarea interfeței de administrare pentru operatorii consiliilor și birourilor electorale; adaptarea formularelor electronice ale proceselor-verbale cu rezultatul votului conform cerințelor votului uninominal (consolidarea datelor secției de votare conform circumscripției uninominale, preluarea candidaților conform circumscripției uninominale etc.); afișarea numărului de ordine al alegătorului în lista electorală; ajustarea drepturilor de acces ale utilizatorilor: Președinte BESV, Membru BESV, Operator BESV, Operator CECE; adăugarea funcționalului de evidență a certificatelor pentru drept de vot; utilizarea în compartimentul „Procese-verbale” al modulului „Prezența la vot” a noțiunilor „circumscripție națională” și „circumscripție uninominală”, similar noțiunilor incluse în planul sesiunilor de instruire și utilizate în cadrul seminarelor de instruire a subiecților vizați, iar pentru etapa de totalizare aplicarea noțiunilor „Alegeri parlamentare uninominal” și „Alegeri parlamentare proporțional”.

✓ **SIASA „Buletine de vot”** – ajustarea buletinului de vot; modificarea componentelor funcționale în conformitate cu specificul circumscripției uninominale; ajustarea procedurilor de import al datelor din SIASA „Admin”.

Dezvoltarea și adaptarea corespunzătoare și eficientă a modulelor „SIASA Admin”, „Registrul de stat al alegătorilor”, „Verifică-te în RSA”, „Verificare liste de subscripție”, „Prezența la vot”, „Înregistrarea prealabilă” a asigurat funcționalitatea deplină a Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” în cadrul alegerilor parlamentare și a referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019.

1.2. Dezvoltarea și testarea modulului „Control financiar” al SIAS „Alegeri” în cadrul alegerilor parlamentare din 2018

În perioada de raportare a fost dezvoltat și modulul „Control financiar”, destinat automatizării controlului financiar cu privire la concurenții electorali, care permite procesarea și analiza informațiilor în format digital. Cu suportul PNUD Moldova, în martie 2018, a fost contractată compania dezvoltatoare a modulului „Control financiar” al SIAS „Alegeri”, care a lucrat la elaborarea sistemului.

Conform termenilor de referință și analizei de business, în luna mai 2018 a fost elaborată și aprobată sarcina tehnică, după aceasta dezvoltatorul a elaborat prototipul sistemului.

Pentru testarea/pilotarea modulului „Control financiar” în cadrul alegerilor parlamentare din februarie 2019, au fost realizate instruiri privind următoarele funcționalități ale modulului pentru raportarea financiară în campania electorală:

- crearea rapoartelor financiare;
- semnarea și expedierea rapoartelor financiare;
- recepționarea rapoartelor financiare;
- examinarea sub aspectul acceptării sau respingerii rapoartelor financiare;
- generarea rapoartelor statistice.

În luna decembrie 2018, versiunea de program propusă spre implementare a fost instalată pe infrastructura CEC.

1.3. Conlucrarea cu ministerele și alte autorități de resort, inclusiv cu cele deținătoare ale registrelor de stat

Organizarea alegerilor parlamentare din anul 2019 a necesitat alinierea componentelor Sistemului Informațional Automatizat de Stat „Alegeri” la sistemul electoral mixt (proporțional și majoritar), care prevede că într-o circumscripție națională se aleg 50 de deputați conform sistemului proporțional, iar în circumscripțiile uninominale se aleg 51 de deputați după sistemul electoral majoritar.

Ca urmare, prin Legea nr. 223 din 25.10.18 (în vigoare din 23.11.18), Parlamentul a modificat Concepţia Sistemului informaţional automatizat de stat „Alegeri”, oferindu-i Comisiei Electorale Centrale, în calitate de deținător al SIAS „Alegeri”, competențe de a reglementa procedura de acces și utilizare a sistemului în scopul implementării depline a acestuia, iar în calitate de operator de date cu caracter personal, de a înregistra componentele SIAS „Alegeri” la Centrul Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal, în conformitate cu prevederile cadrului normativ. Cu referire la integrarea SIAS „Alegeri” cu alte registre electronice de stat, pe parcursul anului 2018 a fost realizată integrarea SIASA cu serviciul M-Sign. În acest sens, a fost elaborat și acordul adițional de schimb de date pentru conectarea modulului „Control financiar” prin platforma M-Connect la serviciile electronice ale Serviciului Fiscal de Stat.

Cît privește conlucrarea CEC cu ministerele și autoritățile de resort în perioada electorală, prin hotărîrea CEC nr. 1914 din 11 decembrie 2018 au fost stabilite responsabilități suplimentare pentru unele autorități ale administrației publice centrale și instituții, ce țin de asigurarea desfășurării în bune condiții a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019.

În perioada de referință, autoritățile vizate au prezentat informațiile corespunzătoare atribuțiilor și competențelor, iar Comisia, prin hotărîrile sale, a luat act de informațiile prezentate.

1.4. Instruirea și certificarea operatorilor SIAS „Alegeri” din cadrul organelor electorale constituite pentru organizarea alegerilor locale noi și a alegerilor parlamentare

În vederea organizării alegerilor locale noi, stabilite pentru data de 20 mai 2018 și a alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019, Comisia Electorală centrală în comun cu Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pe lîngă Comisia Electorală Centrală (abreviat – CICDE) au desfășurat seminare de instruire pentru circa 600 operatori SIAS „Alegeri” din cadrul secţiilor de votare, antrenați în organizarea alegerilor locale noi. Operatorii au fost instruiți la distanță sau în cadrul sesiunilor de instruire organizate împreuna cu administrația publică locală.

Pentru gestionarea Registrului de stat al alegătorilor, CICDE a instruit în perioada 18-20 decembrie 2018 utilizatorii autorizația ai RSA (registratori – persoane desemnate responsabile de listele electorale din cadrul APL). La cele 9 seminare desfășurate (6 planificate inițial și 3 instruiri suplimentare, la solicitarea registratorilor) au participat 243 din cele 300 persoane invitate, rata de participare constituind 81%.

Grupul-țintă a fost format din registratorii care au avut experiență mai mică de un an în actualizarea listelor electorale la momentul instruirii şi registratorii care au întîmpinat dificultăți în exercitarea atribuțiilor. Instruirea, bazată pe exerciții practice la calculator, a fost axată pe sporirea calității listelor electorale, prin soluționarea neconcordanțelor în datele privind adresa alegătorilor și alocarea la secțiile de votare. Este de menționat faptul că din numărul total de 902 registratori la nivel de republică, în 485 de localități se constituie, de regulă, cîte o secție de votare, ceea ce exclude eventualele erori la arondarea alegătorilor în secțiile de votare. Prin urmare, potențialii participanți la instruiri sînt doar persoanele nou-desemnate în funcție în cadrul APL.

OBIECTIVUL NR. 2. *SPORIREA ACCESIBILITĂȚII PROCESULUI ELECTORAL*

2.1. Asigurarea condiţiilor necesare pentru înregistrarea prealabilă a cetăţenilor Republicii Moldova cu drept de vot

Modificările operate la Codul electoral prin Legea nr. 154 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 21 iulie 2017, au stabilit particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), potrivit cărora, înregistrarea prealabilă se aplică și pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

Întrucît Regulamentul privind înregistrarea prealabilă, aprobat la 21 mai 2014, reglementa procedura înregistrării prealabile doar pentru votarea în străinătate, a apărut necesitatea de ajustare a acestuia la noile prevederi ale Codului, în scopul asigurării unui cadru regulator privind înregistrarea prealabilă și pentru cetățenii Republicii Moldova cu domiciliul în localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) care intenționează să voteze în ziua alegerilor la secțiile de votare organizate pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale.

În acest sens, la 6 februarie 2018 a fost inițiată elaborarea proiectului de hotărîre „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind înregistrarea prealabilă, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 2547 din 21 mai 2014”, iar la 27 februarie 2018 proiectul a fost supus consultărilor publice. Pe motiv că modificările care urmau a fi aduse Regulamentului privind înregistrarea prealabilă, ar fi afectat concepția generală a actului normativ respectiv, acesta a fost înlocuit cu un nou act care stabilește cadrul regulator privind înregistrarea prealabilă a cetățenilor

Republicii Moldova aflați în străinătate, precum și a celor cu domiciliul în localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

În contextul aprobării noului Regulament privind înregistrarea prealabilă (hotărîrea CEC nr.1568 din 24 aprilie 2018), modulul „Înregistrare prealabilă" a fost adaptat la cerințele acestuia și lansat la data aprobării regulamentului.

În perioada 10 mai 2018 – 9 ianuarie 2019, alegătorii au avut posibilitatea să se înregistreze prin intermediul aplicației „Înregistrarea prealabilă". În termenul stabilit pentru înregistrare, au aplicat această opțiune 24 517 cetățeni ai Republicii Moldova, dintre care 104 cu domiciliul în localitățile din Stînga Nistrului.

Informația cu privire la înregistrarea prealabilă a fost adusă la cunoștința publicului printr-o campanie de informare. La punctele de trecere a frontierei, în Aeroportul Internațional Chișinău și în gări au fost împărțite cca. 300 de mii de pliante informative și au fost plasate postere pentru informarea cetățenilor care se deplasau în afara țării.

În perioada de referință, Comisia a realizat 4 transmisiuni live (inclusiv ediții de E-HUB) la subiectul înregistrării prealabile a alegătorilor, au fost difuzate spoturi informative privind înregistrarea prealabilă, precum și un spot motivațional pentru diasporă. Prin intermediul rețelelor de socializare (Facebook și Odnoklassniki) au fost plasate si distribuite infografice și diverse materiale informative, iar prin intermediul misiunilor diplomatice, au fost distribuite 40000 – foi volante (flyere).

2.2. Dezvoltarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de incluziune a persoanelor cu dizabilități în procesul electoral, cu respectarea principiului egalității de gen

În calitatea sa de organ de stat constituit pentru organizarea și desfășurarea alegerilor, Comisia Electorală Centrală întreprinde în mod continuu acțiuni menite să asigure condiții de participare neasistată la procesul electoral a persoanelor cu dizabilități. Astfel, pe parcursul anului 2018, în procesul de revizuire a cadrului normativ al Comisiei Electorale Centrale prin prisma aplicării sistemului electoral mixt în cadrul alegerilor parlamentare, au fost ajustate prevederile Instrucțiunii cu privire la asigurarea infrastructurii secţiei de votare, aprobată prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 2625 din 12 august 2014, prin stabilirea regulilor ce vizează amplasarea secțiilor de votare în sedii accesibile și prin fixarea rigorilor noi privind accesibilitatea traseelor către acestea, a intrărilor în secțiile de votare, delimitarea căilor de acces etc.

Conform prevederilor instrucțiunii, la cererea organelor administrației publice locale, dotările secţiilor de votare au fost completate cu un număr suplimentar de cabine de vot pentru persoanele cu dizabilităţi locomotorii.

În vederea facilitării procesului de votare al persoanelor cu dizabilități de vedere în cadrul alegerilor parlamentare și a referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, Comisia Electorală Centrală, urmare a conlucrării cu Asociația Nevăzătorilor din Moldova, a aprobat modelul plicului-șablon pentru buletine de vot, dar și un poster în format A1 „Procedura de vot în limbajul semnelor" ce conținea și QR coduri, care în urma scanării redirecționează alegătorii cu deficiențe de auz la fișiere video de pe canalul YouTube unde se explică procedura de vot prin limbaj mimico-gestual.

De asemenea, pe parcursul anului 2018, CEC a realizat sesiuni de informare în colaborare cu organizații non-guvernamentale specializate pe domenii de dizabilitate (vizuale, auditive, locomotorii, psihosociale și intelectuale), cu suportul PNUD Moldova. De asemenea, au fost elaborate și distribuite materiale informative și motivaționale, precum „Ghidul Alegătorului", versiunea „Ușor de citit, ușor de înțeles" (în română și rusă) dedicat persoanelor cu dizabilități intelectuale și dificultăți de învățare, care conține texte simple însoțite de imagini sugestive despre

alegeri și cum se exercită dreptul la vot. Pînă a fi editat, Ghidul a trecut un „test” prealabil, în cadrul unor exerciții și simulări pentru persoane cu diverse dizabilități, desfășurate în municipiile Chișinău, Bălți și Comrat. La ateliere au participat în jur de 130 de persoane cu dizabilități, experți, voluntari, funcționari electorali şi jurnaliști. Scopul acestor exerciții a constat în prezentarea tehnicilor și instrumentelor prin care alegătorii cu necesități speciale să-și poată exercita dreptul la vot. În acest mod funcționarii au avut ocazia să exerseze și să simtă la propriu necesitățile speciale ale unei persoane în scaun rulant, utilizator de baston alb sau cu deficiențe de vorbire și auz.

Broșurile „Democrația contează – Participă!” și „Democrația se învață” au fost tipărite în limbaj Braille și audio cu același conținut, dedicate persoanelor cu dizabilități de vedere. De menționat că broșura „Democrația contează – Participă!” a fost realizată în patru limbi, iar posterul informativ privind sistemul mixt în trei limbi: română, rusă, găgăuză.

2.3. Facilitarea accesului în secțiile de votare pentru persoanele cu dizabilități, persoanele vîrstnice, persoanele cu copii în cărucioare etc. în cadrul organizării și desfășurării alegerilor

În conformitate cu art. 34 alin. (1) din Codul electoral, autorităţile publice sînt obligate să sprijine consiliile şi birourile electorale în exercitarea atribuţiilor lor, să le furnizeze informaţiile şi materialele necesare pentru activitate, iar potrivit prevederilor Regulamentului cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități (hotărîrea CEC nr. 4463 din 26.01.2016), organele electorale de toate nivelurile, împreună cu organele administrației publice locale asigură adaptarea rezonabilă a secțiilor de votare pentru parcursul ordonat și nediscriminatoriu al persoanelor cu dizabilități locomotorii, al persoanelor vîrstnice, inclusiv al celor cu mobilitate redusă. Autoritățile administrației publice locale au obligația să amplaseze organele electorale în localuri ușor accesibile pentru persoanele cu dizabilități locomotorii și să le doteze, după caz, cu rampe de acces.

Prin demersul nr. CEC-8/2006 din 12 februarie 2018, Comisia Electorală Centrală a solicitat autorităților administrației publice locale identificarea sediilor pentru desfășurarea în bune condiții a activității consiliilor electorale de circumscripție și, respectiv, a secțiilor de votare, care să aibă un amplasament comod pentru alegători la parterul clădirilor, cu rampe de acces montate, precum și dotate corespunzător cu mobilier, rețele de telecomunicații funcționale etc.

Totodată, în contextul alegerilor parlamentare din 2019, Guvernul Republicii Moldova a atenționat autoritățile publice locale despre obligativitatea de a organiza secțiile de votare astfel încît să fie asigurat accesul fizic al persoanelor cu mobilitate redusă.

Funcționarii electorali au fost instruiți cu referire la incluziunea persoanelor cu dizabilități în procesul electoral pentru a asigura asistență, în funcţie de necesităţile persoanelor cu dizabilităţi.

2.4. Adaptarea materialelor informative și educative la necesitățile grupurilor-țintă de alegători (femei, persoane cu dizabilități, tineri care votează pentru prima dată etc.), inclusiv cu respectarea principiului egalității de gen

La 21 noiembrie 2018, CEC a lansat într-o versiune nouă și îmbunătățită paginile web www.cec.md și www.voteaza.md. Pentru dezvoltarea noilor funcționalități ale paginilor web au fost folosite o serie de tehnologii și aplicații moderne, care facilitează navigarea, dar și asigură o mai bună securizare a datelor și informațiilor. Pe pagina web oficială www.cec.md sunt plasate informaţii despre activitatea curentă a CEC, scrutinele desfășurate în Republica Moldova, cadrul normativ electoral, gestionarea financiară a activității partidelor politice, există o rubrică cu studii și analize în domeniu, precum și altele.

Modernizarea paginilor web ale CEC a fost realizată în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova, acestea devenind mai accesibile, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.

Materialele informative plasate pe pagina web și utilizate în campania de informare (ghiduri, postere) au fost realizate în limba română, cu traducere în limba rusă, găgăuză, țigănească. Totodată, două broșuri informative au fost realizate în limbajul Braille și în versiunea audio, iar un ghid - în versiunea ușor de citit (dedicat persoanelor cu dizabilități intelectuale și dificultăți de învățare). Toate materialele au fost realizate cu respectarea principiului egalității de gen.

La 26 septembrie 2018, Comisia Electorală Centrală împreună cu programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din Moldova și alte entități implicate la elaborarea acestor produse, au prezentat *Ghidul Alegătorului*, versiunea *„Ușor de citit, ușor de înțeles”* în limbile română, rusă și engleză, dedicată informării persoanelor cu dizabilități psihosociale și intelectuale. Totodată, au mai fost lansate în limbaj Braille broșura „Democrația contează – Participă!” și „Democrația se învață” împreună cu CD-ul audio cu aceleași broșuri, dedicate persoanelor cu dizabilități de vedere.

Comisia Electorală Centrală a editat ghiduri și broșuri destinate tinerilor și a expediat 55 de mii de cărți poștale pentru primii votanți. Spoturile video au fost însoțite de subtitrare în limba rusă și translare mimică-gestuală.

În programele de instruire pentru membrii organelor electorale a fost inclus subiectul accesibilității – explicarea cadrului legal cu privire la accesibilitatea procesului electoral și a responsabilităților membrilor BESV pentru asigurarea amenajării corespunzătoare a secției de votare, precum și asigurarea exercitării dreptului la vot al persoanelor cu nevoi speciale. De asemenea, cursul on-line pe platforma e-learning a fost adaptat la necesitățile persoanelor cu dizabilități de vedere.

2.5. Realizarea auditurilor de gen în cadrul scrutinului parlamentar

În perioada de referință a fost elaborat conceptul auditului de gen în cadrul scrutinului parlamentar, fiind analizate sub aspectul egalității de gen datele referitoare la grupurile de inițiativă și candidații înregistrați în circumscripțiile uninominale, precum și listele de candidați înaintate de concurenții electorali la alegerile parlamentare în circumscripția națională, prin prisma respectării cotei minime de reprezentare de 40% pentru ambele sexe.

De asemenea, a fost realizată analiza din perspectiva de gen a listelor deputaților aleși în cadrul alegerilor parlamentare, precum și a observatorilor acreditați de CEC.

Urmare a organizării seminarelor de instruire, a fost făcută dezagregarea pe sexe a participanților la instruirile organizate pentru subiecții electorali.

Rezultatele finale ale analizei alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 în acest sens vor fi publicate în Semestrul I al anului 2019.

<u>OBIECTIVUL NR. 3.</u> *ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A MANAGEMENTULUI ELECTORAL ȘI CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE*

3.1. Identificarea mecanismelor de implementare a unui sistem de recompense pentru funcționarii electorali îmbunătățit, diferențiat și stimulatoriu.
Reducerea restricțiilor legate de incompatibilitățile privind statutul funcționarilor electorali. Promovarea respectării principiului egalității de gen în cadrul organelor electorale.

Prin adresa nr. CEC-8/2031 din 26 februarie 2018, Comisia Electorală Centrală a sesizat Parlamentul Republicii Moldova despre problemele identificate urmare a desfășurării scrutinului prezidențial din anul 2016 și efectuării analizei post-electorale cu privire la remunerarea membrilor consiliilor și birourile electorale.

Cu aceeași adresă au fost prezentate propuneri de modificare a Codului electoral, Codului fiscal și Legii nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, care au vizat:

- substituirea recompensei prin indemnizație, înlocuirea recompensei de 25 la sută pentru persoanele degrevate din unitățile bugetare și recompensei egale cu un salariu mediu pe economie din anul precedent în cazul degrevării din alte unități decît cele bugetare sau convocării pensionarilor, a persoanelor temporar neangajate în cîmpul muncii, pentru activitatea în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor, cu o indemnizație, calculată în baza salariului mediu pe economie din anul precedent și achitată din mijloacele financiare alocate pentru alegeri, de asemenea înlocuirea recompensei în mărime de 15 la sută din salariul mediu pe economie din anul precedent pentru membrii nedegrevați cu o indemnizație în mărime de 20 la sută din salariul mediu pe economie pentru anul precedent, achitată din mijloacele financiare alocate pentru alegeri, în cazul membrilor organelor electorale nedegrevaţi şi celor neconvocaţi, precum şi funcţionarilor aparatelor birourilor electorale, pentru activitatea în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor;
- exceptarea de la impozitare a indemnizațiilor primite de funcționarii electorali;
- nesuspendarea contribuțiilor de asigurări sociale pentru persoanele neangajate în cîmpul muncii și altor categorii de persoane antrenate în activitatea organelor electorale.

De menționat că Parlamentul Republicii Moldova a aprobat modificările prin art. III pct. 1, art. V și VII din Legea nr. 302 din 30 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative (în vigoare din 12 decembrie 2018), la recomandarea Comisiei Electorale Centrale.

În contextul organizării alegerilor parlamentare și promovării respectării principiului egalității de gen în cadrul organelor electorale, în procesul de alegere a președintelui, vicepreședintelui şi secretarului consiliului, Comisia a recomandat desemnarea persoanelor cu respectarea echilibrului de gen. Rezultatele auditului privind egalitatea de gender în activitatea organelor electorale vor fi publicate după sistematizarea și analiza documentelor prezentate Comisiei de către organele electorale inferioare.

3.2. Organizarea procesului de dezvoltare și consolidare a capacităților profesionale ale funcționarilor Aparatului CEC și a membrilor organelor electorale inferioare

În baza Regulamentului cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009, a fost întocmit Planul de dezvoltare profesională a personalului CEC pentru anul 2018.

Funcționarii publici din cadrul Aparatului CEC au beneficiat de instruiri organizate de CEC şi de Academia de Administrare Publică (AAP), cu o durată de circa 1009 ore, dintre care:

- 812 ore de *<u>instruire externă</u>*, cu următoarele tematici: Integrarea profesională în funcția publică; Dezvoltarea leadershipului în administrația publică; Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative; Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu; Elaborarea și evaluarea politicilor publice, ERP4AP – Planificarea resurselor organizației în administrația

publică ; Implementarea instrumentelor electronice de achiziții – MTender; Rigorile de integritate instituțională; Legislația evaluării integrității instituționale; Sistemul electoral mixt din Germania; Protecția datelor cu caracter personal și instituțiile publice; Asigurarea integrității procesului electoral; Funcționar anticorupție.

- 197 ore de *instruire internă*, cu următoarele tematici: completarea declarației de avere și interese personale, introducere în Sistemul de Management al Calității și Securității Informației; Informarea și educația civică; Utilizarea și administrarea noii versiuni a paginii oficiale a CEC; Seminar de formare a formatorilor în domeniul electoral.

În perioada 29-31 octombrie 2018, o delegație a CEC și CICDE a realizat o vizită de studiu a sistemului electoral mixt din Germania, în vederea efectuării unui schimb de experiență privind organizarea și desfășurarea alegerilor în baza sistemului electoral mixt, prin prisma bunelor practici, provocărilor şi eventualelor soluții.

De asemenea, în perioada 21-22 noiembrie curent, o delegație a Comisiei și CICDE a întreprins o vizită de studiu la Viena, Republica Austria, în scopul participării la un atelier de lucru cu genericul „Asigurarea integrității procesului electoral”. Participanții la eveniment s-au familiarizat cu experiența austriacă în domeniul electoral și anume: votarea de peste hotare, rolul partidelor politice în asigurarea unor alegeri libere și corecte, mass-media și campania electorală, înregistrarea alegătorilor, planificarea strategică privind cooperarea electorală.

Cît privește consolidarea capacităților profesionale ale membrilor organelor electorale inferioare, e de menționat că, odată cu modificarea prevederilor Codului electoral în sensul anulării obligativității deținerii certificatului de calificare corespunzătoare de către membrii desemnați în organele electorale temporare, sporirea nivelului de pregătire profesională a funcționarilor electorali rămîne a fi un aspect problematic. Cu toate acestea, la seminarele de instruire organizate pentru alegerile parlamentare numărul de participanți a crescut în comparație cu scrutinul prezidențial.

În lunile februarie și septembrie ale anului 2018 au fost desfășurate două activități de consolidare a echipei Comisiei Electorale Centrale, iar în scopul dezvoltării capacităților profesionale ale angajaților și formatorilor CICDE au fost realizate două programe de formare de formatori (unul a cuprins tematica generală privind alegerile, cel de-al doilea – tematica alegerilor parlamentare în baza sistemului electoral mixt).

3.3. Dotarea sediilor organelor electorale cu echipament logistic standardizat în vederea bunei organizări a alegerilor locale noi și a scrutinului parlamentar din 2018

Conform prevederilor Codului electoral, în cadrul alegerilor locale noi din luna mai 2018, autoritățile administrației publice locale au pus la dispoziția organelor electorale localuri special amenajate pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor, secțiile de votare fiind asigurate cu toate dotările necesare: urne și cabine de vot, ștampile, tușiere, recipiente pentru transportarea buletinelor de vot, documentelor și materialelor electorale etc. Urnele de vot staționare și urnele de vot mobile au fost securizate prin intermediul sigiliilor.

Urmare a solicitărilor din partea autorităților publice locale, precum și a rezultatului inventarierii efectuate asupra logisticii electorale disponibile, în anul 2018 Comisia a desfășurat proceduri de achiziție a 250 de urne de vot mobile și 500 de cabine de vot, care au fost utilizate la suplinirea logisticii electorale necesare pentru secțiile de votare.

În vederea securizării procesului de votare în ziua votării, Comisia Electorală Centrală a confecționat ștampile speciale, pe care au fost imprimate data și tipul scrutinului, și a transmis pentru fiecare secție de votare cîte două laptopuri conectate la SIAS „Alegeri”, cu ajutorul cărora operatorii au verificat arondarea alegătorilor la secția de votare și au înregistrat prezența acestora la vot.

3.4. Promovarea principiilor calității și securității informației la toate etapele ciclului de management electoral și efectuarea analizei anuale a corespunderii Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației (SIMCSI) din cadrul CEC cu standardele internaționale de referință ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013

În urma obținerii în anul 2014 a Certificatului de Conformitate a Sistemului de Management al Calităţii cu standardul ISO 9001:2008 (Sisteme de management al calităţii. Cerinţe) şi a Certificatului de Conformitate a Sistemului de Management al Securităţii Informaţiei cu standardul ISO/IEC 27001:2005 (Tehnologia informaţiei. Tehnici de securitate. Sisteme de management al securităţii informaţionale. Cerinţe), Comisia Electorală Centrală aplică în activitatea de zi cu zi Declaraţia de politică în domeniul calităţii și Declarația privind politica în domeniul securității informaţiei și elaborează proceduri și instrucțiuni de uz intern, care asigură o delimitare clară a responsabilităților ce revin subdiviziunilor Aparatului CEC, sporirea calității serviciilor publice prestate de Comisie, identificarea şi dezvoltarea mecanismelor pentru consolidarea încrederii cetățenilor în organele şi procesele electorale. Toate aceste documente stabilesc cadrul organizațional, absolut necesar unei dezvoltări instituționale durabile, și asigură un nivel înalt al managementului calităţii şi securității informației.

În primul semestru al anului 2018, pînă la realizarea auditului extern de recertificare, în cadrul CEC au fost elaborate şi actualizate instrucțiunile și procedurile interne care stabilesc cadrul regulator pentru toate procesele interne aferente Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației, au fost identificate riscurile și oportunitățile care pot influența conformitatea produselor/serviciilor prestate de CEC și capabilitatea acestora de a crește satisfacția părților interesate, au fost completate și aprobate într-o nouă versiune procedurile de sistem și cele operaționale ce țin de funcționarea SIMCSI

3.5. Asigurarea unui sistem de management financiar și control intern eficient în cadrul CEC prin consolidarea capacităților operaționale ale structurii de audit și conștientizarea rolului sistemului de control intern pentru buna guvernare a fondurilor publice de către angajații CEC

În decursul anului 2018, fost elaborată documentația specifică managementului riscurilor în cadrul Comisiei Electorale Centrale, inclusiv Registrul riscurilor pentru anul 2018, aprobat la 10 februarie 2018. Comitetul pentru managementul riscurilor (CMR) s-a întrunit în cinci ședințe, iar în cadrul ultimei ședințe a CMR din anul 2018 a fost realizată autoevaluarea funcționalității sistemului de management financiar şi control, modul de raportare privind organizarea şi funcționarea acestuia în anul 2018, fiind apreciat gradul de conformitate a sistemului de management financiar și control intern al CEC cu prevederile cadrului normativ în domeniu. Totodată, a fost elaborat și aprobat Raportul privind controlul intern managerial pentru anul 2018, în conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 4 din 09.01.2019 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind autoevaluarea, raportarea sistemului de control intern managerial şi emiterea Declarației de răspundere managerială”.

3.6. Efectuarea auditului extern de supraveghere de către organismul de certificare privind funcționalitatea Sistemului Integrat de Management al Calității și Securității Informației în cadrul ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013

În perioada 10-14 mai 2018, în cadrul CEC a fost desfășurat auditul intern privind evaluarea conformității SIMCSI pentru domeniul de certificare declarat (organizarea şi desfășurarea alegerilor). Auditul intern a fost realizat de către echipa de auditori calificați care au desfășurat 10 misiuni de audit intern în subdiviziunile Aparatului CEC.

Obiectivele auditului intern al SIMCSI au constat în verificarea ținerii sub control a proceselor interne ale CEC, conformității documentelor și înregistrărilor sistemului cu cerințele

standardului ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013, verificarea stabilirii şi îndeplinirii politicii în domeniul calităţii și securității informației şi conformității cu reglementările aplicabile, precum și nivelul de eficacitate a comunicării cu alegătorii, partidele politice, societatea civilă, funcţionarii electorali și alte părţi interesate.

În cadrul auditului intern au fost identificate opt observaţii, pentru care au fost stabilite acțiuni corective necesare, precum și 12 neconformități, pentru care s-au întocmit 12 rapoarte de neconformitate cu stabilirea acţiunilor corective, termenelor de înlăturare și responsabililor de remediere.

Auditul extern de supraveghere a fost desfășurat de către organismul de certificare RINA SIMTEX, în data de 30 mai 2018, în cadrul căruia nu a fost înregistrată nici o neconformitate. În același timp, echipa de auditori externi au scos în evidență punctele tari ale SIMCSI din cadrul CEC și au formulat oportunități de îmbunătățire a sistemului de management al calității și securității informației.

OBIECTIVUL NR. 4. ***ASIGURAREA ORGANIZĂRII EVENIMENTELOR ELECTORALE. ALEGĂTORI CONȘTIENȚI ȘI INFORMAȚI***

4.1. Planificarea și organizarea procesului de desfășurare a alegerilor parlamentare în baza sistemului electoral mixt

Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.197 din 27 iulie 2018, a fost stabilită data de 24 februarie 2019 pentru desfășurarea alegerilor Parlamentului Republicii Moldova, în baza unui sistem mixt (proporțional și majoritar) unde într-o circumscripție națională se aleg 50 de deputați în baza sistemului proporțional și 51 de deputați în circumscripții uninominale în baza sistemului majoritar.

În vederea corelării cadrului normativ cu prevederile Codului electoral, revăzute și modificate prin Legea nr. 154 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 21 iulie 2017, Comisia Electorală Centrală a elaborat şi modificat mai multe acte cu caracter normativ în vederea aplicării uniforme a procedurilor electorale, în special pentru racordarea acestora la noile prevederi ale Codului electoral ce au vizat modul de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare, atît în partea dispozițiilor generale, cît și celor speciale aferente acestui tip de scrutin.

Întru executarea Hotărîrii Parlamentului nr.197 din 27 iulie 2018, Comisia Electorală Centrală a aprobat la data de 5 decembrie 2018 Programul calendaristic pentru realizarea acţiunilor prevăzute de Codul electoral privind organizarea şi desfăşurarea alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019.

Totodată, prin Hotărîrea nr.332 din 30 noiembrie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a stabilit pentru data de 24 februarie 2019, în aceeaşi zi cu data desfăşurării alegerilor Parlamentului, desfăşurarea referendumului republican consultativ.

Conform art. 2 al hotărîrii menționate, referendumului republican consultativ au fost supuse următoarele întrebări de importanţă majoră pentru societate:

„1. Sînteţi pentru reducerea numărului deputaţilor din Parlament de la 101 la 61?

Pentru

Contra

2. Sînteţi pentru ca poporul să poată revoca (demite) deputaţii din funcţie dacă nu îşi îndeplinesc corespunzător obligaţiile lor?

Pentru

Contra”.

În scopul punerii în aplicare a Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr. 332 din 30 noiembrie 2018 „Privind desfășurarea referendumului republican”, Comisia Electorală Centrală a aprobat prin hotărîrea nr. 1930 din 18 decembrie 2018 Programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare şi desfăşurare a referendumului republican consultativ din data de 24 februarie 2019. Programul calendaristic a fost transmis partidelor politice, instanțelor judecătorești, autorităților publice centrale și locale, precum şi organelor electorale spre informare şi realizare, în limita competențelor.

Urmare a desfășurării alegerilor Parlamentului Republicii Moldova din 24 februarie 2019, Comisia Electorală Centrală a prezentat Curții Constituționale hotărîrea „Cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor Parlamentului Republicii Moldova în circumscripția națională și circumscripțiile uninominale din 24 februarie 2019”, procesele-verbale privind totalizarea rezultatelor alegerilor Parlamentului Republicii Moldova în circumscripția națională și circumscripțiile uninominale, lista candidaților aleși în circumscripţia naţională și circumscripțiile electorale uninominale, listele candidaţilor declaraţi supleanţi la funcţia de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în circumscripția națională, precum și Raportul cu privire la rezultatele alegerilor Parlamentului Republicii Moldova din 24 februarie 2019.

La 4 martie 2018, în vederea confirmării rezultatelor referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, Comisia Electorală Centrală a prezentat Curții Constituționale hotărîrea Comisiei „Cu privire la totalizarea rezultatelor referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019” şi procesele-verbale privind totalizarea rezultatelor referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, pentru ambele întrebări supuse referendumului, precum și Raportul privind organizarea şi desfăşurarea referendumului republican consultativ.

4.2. Planificarea și organizarea procesului de desfășurare a alegerilor locale noi

Alegeri noi pentru funcția de primar au fost organizate în 7 circumscripții electorale. În perioada 22.09.2017 – 20.02.2018, la Comisia Electorală Centrală au fost depuse următoarele documente în baza cărora, conform art. 150 alin. (1) lit. b) din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 19971, s-au realizat procedurile de organizare și desfășurare a alegerilor locale noi:

1) la data de 22 septembrie 2017 – decizia Consiliului comunal Volovița, raionul Soroca, nr. 6.1 din 18 septembrie 2017, prin care consiliul a luat act de demisia primarului Maxim Lilian;

2) la data de 28 septembrie 2017 – decizia Consiliului comunal Leușeni, raionul Hîncești, nr. 05/02 din 25 septembrie 2017, prin care consiliul a luat act de demisia primarului Buță Octavian;

3) la data de 17 octombrie 2017 – nota de informare a secretarului Consiliului comunal Jora de Mijloc, raionul Orhei, cu privire la decesul primarului Terentii Ion;

4) la data de 20 noiembrie 2017 – decizia Consiliului sătesc Nemțeni, raionul Hîncești, nr. 08/02 din 13 noiembrie 2017, prin care consiliul a luat act de demisia primarului Filipschi Gheorghe;

5) la data de 2 februarie 2018 – nota de informare a secretarului Consiliului comunal Pîrlița, raionul Ungheni, cu privire la decesul primarului Bejan Ion;

6) la data de 19 februarie 2018 – cererea de demisie din funcția de primar general al municipiului Chișinău a dlui Dorin Chirtoacă depusă la Comisia Electorală;

7) la data de 20 februarie 2018 – decizia Consiliului municipal Bălți, nr. 4/3 din 15 februarie 2018, prin care consiliul a luat act de demisia primarului Usatîi Renato.

Comisia a adoptat hotărîrile nr. 1194 din 20 octombrie 2017 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului comunei Volovița, raionul Soroca”, nr. 1193 din 20 octombrie 2017 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului comunei Leușeni, raionul

Hînceşti”, nr. 1220 din 31 octombrie 2017 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului comunei Jora de Mijloc, raionul Orhei” , nr. 1317 din 27 decembrie 2017 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului satului Nemțeni, raionul Hînceşti”, nr. 1407 din 13 februarie 2018 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi ale primarului comunei Pîrlița, raionul Ungheni”, nr. 1446 din 12 martie 2018 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chişinău” , nr. 1447 din 12 martie 2018 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al municipiului Bălți”.

Astfel, s-au stabilit alegeri locale noi în 7 circumscripții electorale, iar ca dată de desfășurare a alegerilor locale noi a fost stabilită ziua de 20 mai 2018.

Prin hotărîrea CEC nr. 1449 din 12 martie 2019, Comisia Electorală Centrală a aprobat Programul calendaristic pentru realizarea acţiunilor de organizare şi desfăşurare a alegerilor locale noi din data de 20 mai 2018 pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău, ale primarilor municipiului Bălţi, comunei Leuşeni, raionul Hînceşti, comunei Volovița, raionul Soroca, comunei Jora de Mijloc, raionul Orhei, satului Nemţeni, raionul Hînceşti, comunei Pîrliţa, raionul Ungheni.

Programul a fost transmis, spre informare şi realizare în limita competenței, autorităților publice locale vizate, partidelor politice reprezentate în Parlament, precum şi organelor electorale după constituirea acestora.

Urmare a desfășurării alegerilor locale noi, în 6 circumscripții electorale alegerile desfășurate la data de 20 mai 2018 au fost validate de către instanța de judecată. În circumscripția electorală municipală Chișinău, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) nu a confirmat legalitatea alegerilor.

Raportul cu privire la organizarea, desfășurarea și totalizarea rezultatelor alegerilor locale noi din 20 mai 2018 este plasat pe pagina web oficială a Comisiei, la compartimentul *„Alegeri și referendumuri”* rubrica *„Alegeri locale noi”*.

4.3. Desfășurarea campaniilor de informare și educație electorală orientate spre grupurile-țintă de alegători (femei, tinerii alegători, persoane cu dizabilități, alegătorii din Transnistria, alegătorii plecați peste hotare etc.)

Pe parcursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală, în colaborare cu CICDE, a realizat o amplă campanie de informare și educare civică, sub genericul „Democrația contează”. Aceasta a fost organizată în cadrul Proiectului „Consolidarea democrației prin alegeri incluzive și transparente” (EDMITE), implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și al Ambasadei Olandei prin Programul Matra. Programul de activități a fost inedit atît prin numărul și complexitatea subcampaniilor, cît și prin perioada extinsă de implementare, varietatea instrumentelor utilizate și numărul mare de parteneri (13 ministere și instituții publice) și de grupuri țintă de beneficiari (tineri, femei, diaspora, persoane cu dizabilități, minorități etnice etc.).

Campania a avut drept scop creșterea interesului cetățenilor pentru procesele electorale și ridicarea activismului civic. Totodată, acțiunile au fost planificate, inclusiv în contextul modificărilor operate la legislația electorală în anul 2017 și al necesității informării cetățenilor privind sistemul electoral mixt. Strategia de comunicare a pus un accent deosebit pe informarea directă a alegătorilor, inclusiv a celor din diaspora.

În cadrul campaniei au fost elaborate pliante, broșuri, postere și ghiduri care au informat despre sistemul mixt, circumscripții, procedura de votare, listele electorale, înregistrarea prealabilă și altele. Toate materialele electorale au fost realizate în limbile română, rusă găgăuză și în limbajul

Braille. La fel, au fost realizate opt videografice, patru spoturi motivaționale, precum și filmulețe video și galerii cu fotografii de la toate activitățile menționate mai sus.

În primăvara 2018 s-a desfășurat campania mobilă „Elections on road”, în cadrul căreia au fost vizitate 14 centre raionale și s-au organizat 16 sesiuni de informare cu publicul general și 12 cu elevii și cadrele didactice. În total, s-a discutat direct cu peste 4 600 de oameni.

În cadrul campaniei de informare a diasporei, echipa CEC, ajutată de voluntari și poliția de frontieră, a mers la punctele de trecere a frontierei, Aeroportul Internațional Chișinău, Gara de trenuri, la Gara de Nord, unde au fost împărțite cca. 300 de mii de pliante informative și au fost plasate postere adresate cetățenilor care se deplasau în afara țării. Prin intermediul misiunilor diplomatice au fost distribuite 40000 de foi volante (flyere). De asemenea, au fost realizate patru transmisiuni live. Infografice și alte materiale informative au fost plasate și distribuite prin intermediul rețelelor de socializare. Informarea a fost realizată și în cadrul congresului diasporei organizat de Cancelaria de Stat în luna august 2018.

La sfîrșitul lunii mai și pe parcursul lunilor octombrie și noiembrie 2018 au fost realizate mai multe activități pentru tineri, inclusiv Forumul Național al Tinerilor în Domeniul Electoral, un eveniment amplu ce a reunit peste 150 de tineri reprezentanți ai organizațiilor de tineret din partea a șapte partide politice din Republica Moldova, care s-au familiarizat cu procesul de desfășurare a unui scrutin prin participarea directă la simularea alegerilor.

Lightroom (un)conference: Agresivitate și etică în alegeri – evenimentul a ridicat problema violenței psihologice ce însoțește campaniile electorale, promovînd ideea unei campanii în care se ține cont de etică și valori.

Un alt aspect important în cadrul campaniei „Democrația contează” a fost Programul de Mici Granturi, la care au participat 12 ONG-uri din diferite regiuni ale țării. Aceste organizații au avut drept grupuri țintă diferite categorii de cetățeni la care, de obicei, informația ajunge mai greu sau chiar deloc: persoane vîrstnice aflate în dificultate, femei din grupuri marginalizate, persoane cu dizabilități fizice și intelectuale, deținuți și foști deținuți, diaspora, cetățeni de etnie găgăuză și romă. În total, în cadrul programului au avut loc peste 500 de acțiuni de educare civică și informare. În total au fost peste 200 de mii de beneficiari direcți și peste jumătate de milion de beneficiari indirecți.

Pe parcursul anului 2018, au fost relansate și cele două platforme de informare online ale CEC – cec.md și voteaza.md. Ambele site-uri au fost înnoite cu funcții simplificate de utilizare, dar care corespund normelor stricte de securizare și nu în ultimul rînd tendințelor de design. Un accent principal îl are accesul facil, formularea clară și instrumentarul de accesibilitate, pentru ușurarea navigării și lizibilității.

La fel, în cadrul campaniei „Democrația contează” a fost lansată platforma de discuții electorale eHUB unde au participat 196 de persoane (studenți, funcționari electorali, jurnaliști, experți internaționali și naționali). Ședințele eHUB au fost transmise în direct pe Internet adunînd mai mult de 140 mii de vizualizări. De asemenea, au fost constituite puncte focale de educație electorală și informare a alegătorilor, în cadrul cărora au fost instruiți bibliotecari pentru a efectua sesiuni de informare a alegătorilor, 71 de persoane au fost instruite cu aplicarea curriculumului internațional BRIDGE, 36 bibliotecari cu folosirea metodologiei elaborate de CICDE și 90 de bibliotecari în cadrul sesiunii de informare în colaborare cu organizația internațională IREX Moldova. În total au fost instruiți direct 191 de bibliotecari care au desfășurat numeroase activități de informare în toată țara.

Conform datelor estimative privind impactul ce l-a avut campania de informare și educație electorală „Democrația contează”, peste 343 de mii de alegători sau viitori alegători au participat direct la toate activitățile desfășurate, iar peste 1 mln 700 mii de alegători au auzit, au vorbit, au discutat sau au citit despre noul sistem electoral și alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Pentru realizarea cu succes a campaniei de informare și educație electorală, Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova s-a învrednicit de un trofeu la categoria Implicarea Cetăţenilor, oferit în cadrul unei ceremonii festive, organizate la 29 ianuarie 2019 la Accra, Ghana. Premiul este acordat anual de către Centrul Internațional pentru Studii Parlamentare (ICPS) și Centrul Internațional pentru Psihologiei Electorală (ICEP), pentru recunoașterea realizărilor și contribuției semnificative la implementarea unor politici care duc la îmbunătățirea participării la alegeri și la creșterea încrederii cetățenilor față de procesul electoral. Selectarea organizațiilor finaliste a fost realizată de către un comitet de premiere, constituit din oficiali electorali din alte state și reprezentanți ai unor organizații internaționale prestigioase de profil: Comisia de la Veneția, Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES), ICPS și ICEP. În cadrul evenimentului, reprezentantul CEC și CICDE au făcut și o prezentare privind acțiunile realizate de organizații, în vederea informării și educării electorale a tinerilor.

4.4. Desfășurarea campaniilor de informare și educație electorală a tinerilor alegători în toate raioanele prin organizarea Zilei Internaționale a Alegerilor și a Zilei Tînărului Alegător

La data de 1 februarie 2018, Comisia Electorală Centrală a marcat Ziua Internaţională a Alegerilor, cu acest prilej fiind organizate mai multe activități menite să atragă atenţia cetăţenilor asupra importanței alegerilor într-o societate democratică.

Șirul evenimentelor a început cu vizitarea Comisiei și a CICDE de către elevii claselor a VI-a de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, clasei a X-a de la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” și tinerii de la Centrul Republican pentru Copii și Tineret ARTICO. Prin jocuri interactive elevii au aflat despre importanța alegerilor, care sunt atribuțiile și activitățile desfășurate de Comisie și cum se organizează alegerile.

De asemenea, în contextul Zilei Internaționale a Alegerilor au fost organizate lecții publice în cadrul a trei licee și cinci universități din mun. Chișinău, un club de presă și un offline cu bloggerii. În cadrul acestor evenimente a fost prezentat sloganul campaniei de educare și informare civică desfășurată de CEC în anul 2018 și a fost lansat primul spot motivațional.

Cu prilejul Zilei Tînărului Alegător, în luna mai 2018, Comisia Electorală Centrală și Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, au desfășurat acțiunea „Săptămîna de informare electorală” în toate școlile din Republica Moldova. Scopul acestei activități a constat în informarea elevilor din gimnazii și licee despre procesele electorale din Republica Moldova, instituțiile statului responsabile de buna organizare și desfășurare a alegerilor, despre importanța exprimării votului, drepturile şi obligațiile alegătorilor, formarea concepției despre alegeri democratice.

De asemenea, în contextul Zilei Tînărului Alegător au fost organizate trei vizite de studiu la sediul Comisiei Electorale Centrale, șapte lecții publice în universități și biblioteci, precum și trei runde de dezbateri. În total, la aceste evenimente au participat peste 800 de persoane.

OBIECTIVUL NR. 5. *TRANSPARENȚA ÎN ACTIVITATEA ORGANELOR ELECTORALE*

5.1. Promovarea principiului transparenței în activitatea organelor electorale și evaluarea gradului de satisfacție a părților interesate în procesul electoral

În cadrul alegerilor locale noi din 20 mai 2018, Comisia Electorală Centrală a realizat evaluarea gradului de satisfacție a membrilor consiliilor electorale de circumscripție și a desfășurat două sondaje de opinie privind impactul activităților realizate de Comisie, nivelul de credibilitate a CEC, precum și nivelul de implicare a cetățenilor în procesele electorale.

Pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019, pe pagina web oficială a Comisiei www.cec.md au fost create 51 de compartimente separate pentru cele 51 de consilii electorale de circumscripție, unde au fost plasate toate informațiile privind activitățile realizate de către acestea, hotărîrile adoptate de CECEU și documente referitoare la candidații înregistrați în circumscripțiile uninominale, inclusiv declarațiile de avere, certificatele de integritate eliberate de ANI, datele biografice etc.

5.2. Asigurarea transparenței decizionale prin actualizarea continuă a site-ului oficial al CEC și prezentarea tuturor proiectelor de acte normative elaborate de CEC spre consultare publică, în conformitate cu legislația în vigoare

Conform prevederilor art. 22 alin. (1) lit. c) din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală are atribuția de a elabora regulamente și instrucțiuni menite să perfecționeze procedurile electorale, activitate ce se realizează în condițiile Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparenţa în procesul decizional şi ale Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 967 din 9 august 2016.

În perioada de raportare, procesul de reglementare s-a desfășurat cu respectarea procedurii de transparență decizională, proiectele de acte normative ale Comisiei fiind plasate pe pagina web oficială pentru consultări publice. Respectiv, au fost plasate peste 40 de anunțuri privind prezentarea proiectelor de hotărîri ale Comisiei spre consultări publice la rubricile *„Cadrul normativ”/„Transparența decizională”/„Consultări publice”*.

Toate actele normative aprobate au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasate pe pagina web oficială a Comisiei. La aprobarea actelor a fost asigurată expertiza juridică, expertiza anticorupție și transparența decizională, potrivit Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2018 cu privire la actele normative, publicată în MO nr. 7-17 din 12.01.2018, în vigoare după 6 luni de la data publicării (12.06.2018), cu excepția art. 22, art. 50 alin. (2) şi art. 58 alin. (6), care au intrat în vigoare după 12 luni de la data publicării acesteia.

Pe parcursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală a elaborat/modificat 21 de acte cu caracter normativ, dintre care 20 au fost supuse consultărilor publice, conform prevederilor Legii 239/2008. Dintre acestea, un act a fost supus modificărilor în perioada electorală, iar potrivit art. 14 din Legea 239/2008 privind transparența în procesul decizional, actele ce urmează a fi adoptate în perioada electorală, sînt supuse elaborării şi adoptării fără respectarea procedurii de consultare publică.

Raportul privind transparența în procesul decizional pentru anul 2018 a fost întocmit corespunzător prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional şi ale Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 și a fost plasat pe pagina web oficială a Comisiei la compartimentul *„Cadrul normativ”/„Transparența decizională”/ „Raportul anual”.*

5.3. Promovarea imaginii organelor electorale și informarea alegătorilor prin intermediul mijloacelor de comunicare moderne și a tehnologiilor informaționale. Dezvoltarea și menținerea conturilor oficiale ale instituției pe rețelele de socializare

În decursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală a elaborat și difuzat prin intermediul mass-media 150 de anunțuri și comunicate de presă. De asemenea, a fost editat și distribuit părților interesate *Buletinul informativ* al Comisiei Electorale Centrale. Materialele de interes public au fost expediate tuturor subiecţilor interesaţi și plasate pe paginile instituției (www.cec.md și www.voteaza.md), pe reţelele de socializare Facebook și Odnoklassniki.

În cadrul Comisiei au fost dezvoltate noi instrumente pentru îmbunătățirea comunicării CEC cu publicul, precum: Message Box și brand book. Analiza instrumentelor moderne de comunicare sus-menționate a demonstrat o creștere atît a numărului de utilizatori, cît și a numărului de accesări/vizualizări.

Pe parcursul anului 2018, Comisia a organizat 10 briefinguri, mese rotunde și alte tipuri de activități de informare și promovare a instituției.

În ceea ce privește tehnicile vizuale utilizate, au fost realizate înregistrări foto la evenimente cu participarea conducerii Comisiei, de asemenea la activități publice cu participrea Comisiei, materialele fiind prelucrate şi plasate pe pagina web oficială, la rubrica „Galerie foto”.

5.4. Consolidarea relațiilor de cooperare și schimb de experiență cu organizațiile naționale specializate în promovarea drepturilor omului și cu instituțiile de management electoral din alte țări, inclusiv colaborarea cu asociațiile de profil, în scopul promovării performanțelor înregistrate de CEC și al preluării celor mai bune practici de la acestea

Direcțiile prioritare de colaborare externă prevăd colaborarea cu partenerii internaționali și din alte state în vederea perfecționării practicii și legislației electorale, asigurarea transparenței în activitatea Comisiei Electorale Centrale şi promovarea imaginii CEC peste hotarele ţării.

Pentru atingerea acestor obiective, reprezentanții CEC și CICDE au participat la evenimente naționale, internaţionale, regionale, la observarea alegerilor, au făcut schimb de experienţă cu autorităţile electorale din alte state, au fost expediate către partenerii externi informaţii şi materiale cu privire la procesul electoral din Republica Moldova şi la activitatea CEC, reprezentanții instituției au participat la sondaje de opinie și/sau la completarea/modificarea bazelor de date privind procesul electoral din Republica Moldova.

În baza agendei vizitelor/reuniunilor planificate pentru anul 2018, membrii și funcționarii CEC au participat la patru vizite de monitorizare a alegerilor în alte state, 11 conferințe, vizite de studiu, workshop-uri realizate peste hotare și pe teritoriul Republicii Moldova. Rapoartele detaliate privind participarea la aceste evenimente sînt plasate pe pagina web.

În perioada de referință, CEC și CICDE au găzduit trei vizite ale reprezentanților autorităților electorale străine, realizate în vederea schimbului de experiență în domeniul electoral.

Tot în anul 2018, Comisia Electorală Centrală și CICDE au încheiat mai multe acorduri de colaborare și memorandumuri în vederea colaborării cu organizații naționale și internaționale specializate în domeniul electoral (International IDEA, Comisia Electorală a Indiei, Comisia Centrală pentru Alegeri și Organizarea Referendumurilor a Republicii Kîrgîze, Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Asociația Bibliotecarilor din Moldova).

5.5. Consolidarea relațiilor de cooperare cu partenerii de dezvoltare și organizațiile internaționale specializate în domeniul electoral privind oferirea asistenței în vederea promovării performanțelor înregistrate de CEC și îmbunătățirea serviciilor electorale prestate

În perioada de referință Comisia Electorală Centrală a menţinut şi a dezvoltat relaţiile de colaborare cu organizaţiile internaţionale, partenerii de dezvoltare şi misiunile diplomatice acreditate în Republica Moldova. Colaborarea a fost realizată nemijlocit cu aceste organizații sau prin intermediul Parlamentului, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) și Ministerului Justiției.

În decursul anului 2018 a continuat implementarea proiectului PNUD de asistență în domeniul electoral – „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente" (EDMITE), conform celor patru componente stabilite în planul de activitate. Totodată, a fost dezvoltat și implementat un proiect de asistență, finanțat de Consiliul Europei, ce a avizat consolidarea capacităților organelor electorale, informarea alegătorilor, dar și îmbunătățirea modalității de organizare a campaniilor electorale.

Totodată, a fost dezvoltat și implementat un proiect de asistență, finanțat de Consiliul Europei, ce a avizat consolidarea capacităților organelor electorale, informarea alegătorilor, dar și îmbunătățirea modalității de organizare a campaniilor electorale. Astfel, în perioada octombrie-noiembrie 2018 a fost posibilă organizarea a două vizite de studiu la Berlin, Germania și Viena, Austria care au urmărit drept scop familiarizarea cu particularitățile sistemului electoral mixt și, respectiv, asigurarea integrității în procesul electoral. Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale reprezintă un alt domeniu susținut de către Consiliul Europei. Doi experți în materie au oferit suport Comisiei pentru elaborarea metodologiei de verificare a rapoartelor financiare depuse de către partidele politice. În același context, la 30 noiembrie 2018, la Chișinău a fost organizată o masă rotundă în cadrul căreia a fost discutată prevenirea și combaterea utilizării resurselor administrative în procesul electoral.

Pentru alegerile din 24 februarie 2019, cu susținerea financiară a Consiliul Europei, consiliile electorale ale circumscripțiile electorale uninominale au fost asigurate cu multifuncționale, iar pentru campania de informare electorală – a fost posibilă tipărirea mai multor postere informative.

Reprezentanții Comisiei Electorale Centrale și CICDE au participat la 25 întruniri cu organizațiile partenere internaționale și din străinătate în vederea prezentării realizărilor, identificării soluțiilor pentru problemele existente și stabilirii priorităților de colaborare/asistență.

De asemenea, a fost asigurată comunicarea continuă cu partenerii de dezvoltare și organizațiile internaționale (e-mail, poștă, telefon), inclusiv prin intermediul Ministerului Justiției și Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în vederea planificării și raportării acțiunilor ce au drept scop perfecționarea procesului electoral din Republica Moldova.

OBIECTIVUL NR. 6. *TRANSPARENŢA FINANŢĂRII PARTIDELOR POLITICE ŞI A CAMPANIILOR ELECTORALE*

6.1. Elaborarea materialelor metodice, de instruire și informative privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

În decursul anului 2018, au fost elaborate mai multe materiale metodice, de instruire și informative privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cum ar fi:

- ✓ Instrucțiune privind întocmirea Raportului privind gestiunea financiară a partidului;
- ✓ Îndrumar pentru persoanele responsabile de finanțele grupurilor de inițiativă la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019;
- ✓ Îndrumar pentru trezorierii concurenților electorali la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

De asemenea, a fost realizat și difuzat un spot informativ privind finanțarea campaniilor electorale, au fost elaborate și distribuite infografice și fluturași informativi. Una din transmisiunile directe organizate de Comisie de la sediul său, prin intermediul contului de Facebook al Comisiei și pe portalul privesc.eu, a vizat tema finanțării campaniilor electorale.

6.2. Desfășurarea activităților de instruire pentru subiecții implicați și interesați în procesul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale

Pe parcursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală și CICDE au desfășurate mai multe instruiri pentru subiecții implicați și interesați în procesul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, după cum urmează:

- ✓ La 16 martie 2018 – masa rotundă cu tema „Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru anul 2017”. La eveniment au participat 19 reprezentanți ai partidelor politice, cinci reprezentanți de la Serviciul Fiscal de Stat, Curtea de Conturi și Ministerul Finanțelor;
- ✓ La 10 iulie 2018 – seminarul de instruire cu tema „Particularitățile întocmirii și prezentării Raportului privind gestiunea financiară pentru primul semestru 2018 și tendințe în raportarea digitală și utilizarea platformei „Control financiar” pentru raportare în campania electorală. În cadrul activităților, organizate la 10 iulie și respectiv 20-21 decembrie, au fost instruite 18 persoane responsabile de finanțele partidelor politice;
- ✓ La 20-21 decembrie 2018 – seminarul de instruire cu tema „Raportarea digitală a finanțelor utilizate pentru campania electorală” dedicat persoanelor responsabile de finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniei electorale. La eveniment au participat 19 reprezentanți ai partidelor politice.

În perioada de referință au fost organizate și alte activități de instruire pentru subiecții implicați și interesați în procesul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale:

- vizita de studiu în Georgia al cărei scop l-a constituit realizarea unui schimb de experiență și studierea experienței țării gazde în domeniul finanțării politice;
- masa rotundă cu genericul „Promovarea integrității politice și a finanțării campaniei electorale: contribuțiile în numele unor terți”, în cadrul căreia a fost discută practica națională și internațională vizavi de finanțarea campaniei electorale în numele unor terți;

- întîlnirea consultativă cu reprezentanții partidelor politice și societății civile pe marginea Codului de conduită în campania electorală pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019. Evenimentul a abordat subiecte ce țin de sensibilizarea participanților privind regulile de finanțare a campaniei electorale existente în Republica Moldova, expertiza internațională în domeniu și identificarea propunerilor vizavi de consolidarea capacității de supraveghere eficientă a finanțelor utilizate pentru campania electorală;

- ședinta Ehub la tema finanțării politice sub aspectul experiențelor pozitive din alte țări, în cadrul căreia Președintele CEC Letonia a prezentat experiența acestei țări în domeniul raportării digitale privind finanțarea partidelor politice.

6.3. Elaborarea unor mecanisme de monitorizare publică și evaluare a respectării cadrului normativ de către subiecții implicați în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

Automatizarea tuturor etapelor procesului electoral, inclusiv raportarea modului de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale este o prioritate pe agenda Comisiei. La data prezentei raportări, SSI „Control Financiar”, al cărui scop constă în automatizarea proceselor de colectare, analiză și asigurare a accesului public la toate rapoartele prezentate Comisiei de către partidele politice și concurenții electorali se află la etapa de implementare și testare. Odată cu implementarea deplină a modulului „Control Financiar”, acesta va permite partidelor politice/concurenților electorali:

- crearea rapoartelor financiare;
- adăugarea rapoartelor financiare în format Excel și XML;
- semnarea rapoartelor de către conducător și trezorier;
- recepționarea mesajelor informative;
- vizualizarea calendarului evenimentelor;
- expedierea mesajelor către administrator;
- recepționarea citațiilor și a proceselor-verbale.

Totodată, modulul de validare va pune la dispoziția Comisiei Electorale Centrale următoarele funcționalități:

- acceptarea/respingerea rapoartelor financiare;
- validarea rapoartelor financiare;
- vizualizarea rapoartelor de validare;
- crearea și semnarea citațiilor de către CEC;
- generarea rapoartelor per partid/concurent;
- generarea rapoartelor în ansamblu pe țară;
- generarea raportului privind validările Controlului financiar;
- generarea raportului privind deciziile luate referitoare la citațiile întocmite;
- generarea raportului privind donatorii.

În perioada de referință, au fost recepționate, analizate și verificate 42 de rapoarte privind gestiunea financiară pentru anul 2017 și 41 de rapoarte privind gestiunea financiară pentru semestrul întîi al anului 2018.

În cadrul alegerilor locale noi din mai 2018 au prezentat rapoarte privind veniturile și cheltuielile din campanie 16 concurenți electorali.

Pe parcursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală a recepționat informațiile lunare privind cheltuielile partidelor politice din subvențiile de la bugetul de stat din partea a 20 de partide politice, beneficiare de subvenții de la bugetul de stat. Documentele au fost plasate pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale.

OBIECTIVUL NR. 7. *PERFECȚIONAREA CADRULUI LEGAL ȘI A CELUI CONEX*

7.1. Identificarea deficiențelor și lacunelor existente în legislația electorală, elaborarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a cadrului legal conex, inclusiv prin prisma aplicării sistemului electoral mixt la alegerile parlamentare din 2018

Urmare a activității Grupului de lucru interinstituțional creat la inițiativa Comisiei Electorale Centrale în scopul identificării propunerilor pentru perfecționarea legislației electorale și celei conexe, prin adresele nr. CEC-8/2270 și nr. CEC-8/2272 din 8 mai 2018 au fost remise Ministerului Justiției și, respectiv, Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova circa 49 de propuneri de ajustare a Codului electoral.

În scopul realizării priorității IV.2 din Planul de acțiuni pentru pilonii Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020 privind controlul eficient al finanțării politice și a campaniilor electorale, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 56 din 30 martie 2017, la inițiativa Comisiei Electorale Centrale a fost constituit Grupul de lucru interinstituțional pentru revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale. Activitatea acestuia a început în luna septembrie 2018, iar în procesul de examinare a cadrului legal în domeniu, au fost identificate unele lacune și deficiențe, fiind astfel propuse soluții pentru îmbunătățirea reglementărilor în materie de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale.

În cadrul ședințelor grupului de lucru interinstituțional pentru perfecționarea legislației electorale și celei conexe, au fost identificate circa 30 de propuneri de modificare a Codului electoral, Codului contravențional și Legii privind partidele politice care urmează să fie supuse examinării.

7.2. Elaborarea şi revizuirea actelor normative ale CEC (hotărîri, regulamente, instrucțiuni, proceduri) în vederea perfecționării și asigurării aplicării uniforme a legislației și procedurilor electorale, inclusiv prin prisma aplicării sistemului electoral mixt la alegerile parlamentare din 2018

Printre preocupările de bază ale Comisiei Electorale Centrale în anul 2018 se numără și cea de ajustare a cadrului normativ intern, activitate condiționată de mai mulți factori, în principal datorită intervențiilor legislative.

La data de 20 iulie 2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 154 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 21 iulie 2017, prin care s-a modificat și completat Codul electoral al Republicii Moldova. Modificările au vizat înlocuirea sistemului electoral proporțional în cadrul alegerilor parlamentare cu sistemul mixt (proporțional și majoritar) unde într-o circumscripție națională se aleg 50 de deputați în baza sistemului proporțional și 51 de deputați în circumscripții uninominale în baza sistemului majoritar.

Avînd în vedere numărul mare de intervenții în textul Codului electoral, la Art. III alin. (2) lit. d) din aceeași lege s-a dispus „republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Codului electoral, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv operate prin prezenta lege, dîndu-se o nouă numerotare elementelor acestuia și corectîndu-se, după caz, toate trimiterile la acestea”. Codul electoral a fost republicat în Monitorul Oficial din 29 decembrie 2017 (nr. 451-463, art. 768).

Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 25 din 11.10.2018, prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul electoral au fost declarate neconstituționale. Prin urmare, Parlamentul a adoptat Legea nr. 238 din 08.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative. Respectiv, dacă anterior

persoanele recunoscute incapabile prin hotărîre definitivă a instanței de judecată erau lipsite de dreptul de a alege, după modificare restricția este aplicabilă doar persoanelor în privința cărora există o hotărîre definitivă a instanței unde expres este indicată lipsirea de dreptul la vot.

O altă intervenție legislativă la Codul electoral, dar și la legi conexe, vizează modul de remunerare a funcționarilor electorali.

Tot prin Legea nr. 238 din 08.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, a fost modificat și art. 156 alin. (2) din Codul electoral, cu aceasta legiuitorul a adus anumite clarități privind organizarea concomitentă a două tipuri de scrutine, și anume a referendumului republican desfășurat în aceeași zi cu alegerile parlamentare.

De asemenea, a fost exclusă interdicția de a efectua agitație electorală în ziua alegerilor și în cea precedentă acesteia. Această interdicție a rămas doar pentru ziua alegerilor în incinta secției de votare sau la intrarea în localul secției de votare (art. 52 alin. (10) din Codul electoral).

În vederea corelării cadrului normativ cu prevederile Codului electoral, revăzute și modificate prin legile menționate mai sus, Comisia Electorală Centrală a elaborat şi modificat mai multe acte cu caracter normativ în vederea aplicării uniforme a procedurilor electorale, în special pentru racordarea acestora la noile prevederi ale Codului electoral ce au vizat modul de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare, atît în partea dispozițiilor generale, cît și a celor speciale aferente acestui tip de scrutin.

În debutul anului 2018, activitatea de reglementare a Comisiei a demarat prin realizarea prescripțiilor legale stabilite de Codul electoral, potrivit cărora în sarcina Comisiei a fost pusă elaborarea și adoptarea actelor normative regulatorii, după cum urmează:[1]

1) Regulamentul privind particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii Republicii Moldova domiciliați în unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1567 din 24 aprilie 2018. Documentul stabilește particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare și modul de participare la votare în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican a cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot (alegători din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) domiciliați în localitățile aflate provizoriu în afara controlului suveran al autorităților constituționale ale Republicii Moldova (art. 32 alin. (2) din Codul electoral);

2) Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1731 din 3 iulie 2018. Documentul stabilește condițiile de desemnare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, modalitatea de constituire și înregistrare a grupurilor de inițiativă, procedura de întocmire, prezentare şi verificare a documentelor și listelor de subscripție în vederea înregistrării candidaților la funcția de deputat în circumscripțiile uninominale, inclusiv în cele de peste hotarele țării și pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni, procedura de întocmire, prezentare şi verificare a documentelor în vederea înregistrării listelor de candidați la funcția de deputat în circumscripția națională, precum și particularitățile înregistrării blocurilor electorale la alegerile parlamentare;

3) Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile parlamentare, aprobată prin hotărîrea CEC nr. 1826 din 25 septembrie 2018. Documentul stabilește cerinţele de bază privind sistematizarea, împachetarea şi sigilarea documentelor electorale întocmite de organele electorale ierarhic inferioare și a materialelor electorale la alegerile parlamentare şi reglementează modul de transmitere a acestora după închiderea secțiilor de votare;

[1] Prin dispoziția nr. 2-a 17 ianuarie 2018 a Președintelui CEC, a fost aprobat un plan de acțiuni în acest sens

4) Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1992 din 21 decembrie 2018. Documentul a fost elaborat în temeiul art. 52, 69 și 70 din Codul electoral, precum și ținînd cont de Recomandarea nr.R(99)15 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre cu privire la unele măsuri vizînd reflectarea campaniilor electorale de către mijloacele de comunicare în masă (adoptată de Comitetul de Miniştri la 9 septembrie 1999, în cadrul celei de-a 678-a reuniuni a Delegaţilor Miniştrilor), precum și de Convenţia privind standardele alegerilor democratice, drepturilor şi libertăţilor electorale în statele membre ale Comunităţii Statelor Independente, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 267-XV din 16 iulie 2004.

În același timp, prin ajustarea prevederilor speciale ale Titlului III „Alegerile parlamentare" ce reglementează organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare, legiuitorul a supus revizuirii și prevederile generale ale Codului electoral în contextul asigurării corelării cu noile proceduri electorale aferente sistemului electoral mixt. Ca urmare, Comisia și-a revăzut actele normative regulatorii.

În condițiile identificării necesităților de modificare esențială a actelor normative ale Comisiei, inclusiv sub aspectul structurii și conținutului (ordonarea elementelor structurale), o parte din actele normative au fost expuse într-o nouă redacție, după cum urmează:

1. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă, aprobat prin hotărîrea CEC nr.1568 din 24 aprilie 2018;
2. Regulamentul privind activitatea consiliului electoral de circumscripție, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1702 din 19 iunie 2018;
3. Regulament cu privire la procedurile de tragere la sorţi, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1729 din 3 iulie 2018;
4. Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare şi verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1730 din 3 iulie 2018;
5. Regulamentul cu privire la votarea cetăţenilor Republicii Moldova aflaţi peste hotarele ţării, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1732 din 3 iulie 2018;
6. Regulamentul privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1734 din 3 iulie 2018.

Unele acte normative ale Comisiei au fost supuse modificării, după cum urmează:

1. Regulamentul privind statutul observatorilor şi procedura de acreditare a acestora, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 332 din 24 octombrie 2006;
2. Regulamentul cu privire la activitatea persoanelor de încredere ale concurenţilor electorali, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 382 din 12 decembrie 2006;
3. Regulamentul privind procedura de examinare şi soluţionare a contestaţiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărîrea CEC nr.3353 din 20 iulie 2010;
4. Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea şi actualizarea listelor electorale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 2674 din 25 septembrie 2014;
5. Regulamentul privind finanţarea campaniilor electorale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 3352 din 4 mai 2015;
6. Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă, aprobat prin hotărîrea CEC nr. nr. 114 din 18 august 2016;
7. Instrucţiunea cu privire la procedura de vot cu urna mobilă, aprobată prin hot. CEC nr. 3391 din 30 iulie 2010;

8. Instrucţiunea cu privire la asigurarea infrastructurii secţiei de votare, aprobată prin hotărîrea CEC nr. 2625 din 12 august 2014;

9. Instrucțiunea privind modul de sistematizare, împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale după închiderea secțiilor de votare la alegerile prezidențiale și referendumul republican, aprobată prin hotărîrea CEC nr. 322 din 30 septembrie 2016;

10. Instrucţiunea privind modul de utilizare a ștampilelor electorale la alegeri şi referendumuri, aprobată prin hot. CEC nr. 335 din 4 octombrie 2016;

11. Instrucțiunea privind modul de participare a partidelor politice și a altor organizații social-politice la campania electorală pentru referendumul republican, aprobată prin hotărîrea CEC nr. 1025 din 18 iulie 2017.

De asemenea, în anul 2018 a fost inițiată procedura de ajustare a următoarelor acte normative ale Comisiei: Regulamentul privind modul de publicare şi actualizare a materialelor informative pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1347 din 10 iulie 2012; Regulamentul cu privire la procedura de ridicare şi validare a mandatelor de consilier, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 1931 din 23 aprilie 2013; Regulamentul privind avertizorii de integritate în cadrul Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 2548 din 21 mai 2014 și Regulamentul cu privire la evidenţa cazurilor de influenţă necorespunzătoare în cadrul Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 3109 din 9 decembrie 2014, procesul însă a fost suspendat în legătură cu desfășurarea activităților de organizare și desfășurare a alegerilor Parlamentului Republicii Moldova.

Exercițiul bugetar 2018

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2018, nr. 289 din 15.12.2017, cu modificările și completările ulterioare, pentru Comisia Electorală Centrală au fost aprobate alocaţii în sumă de 83087400,00 lei, dintre care resurse ale proiectelor finanțate din surse externe – 3625700,00 lei.

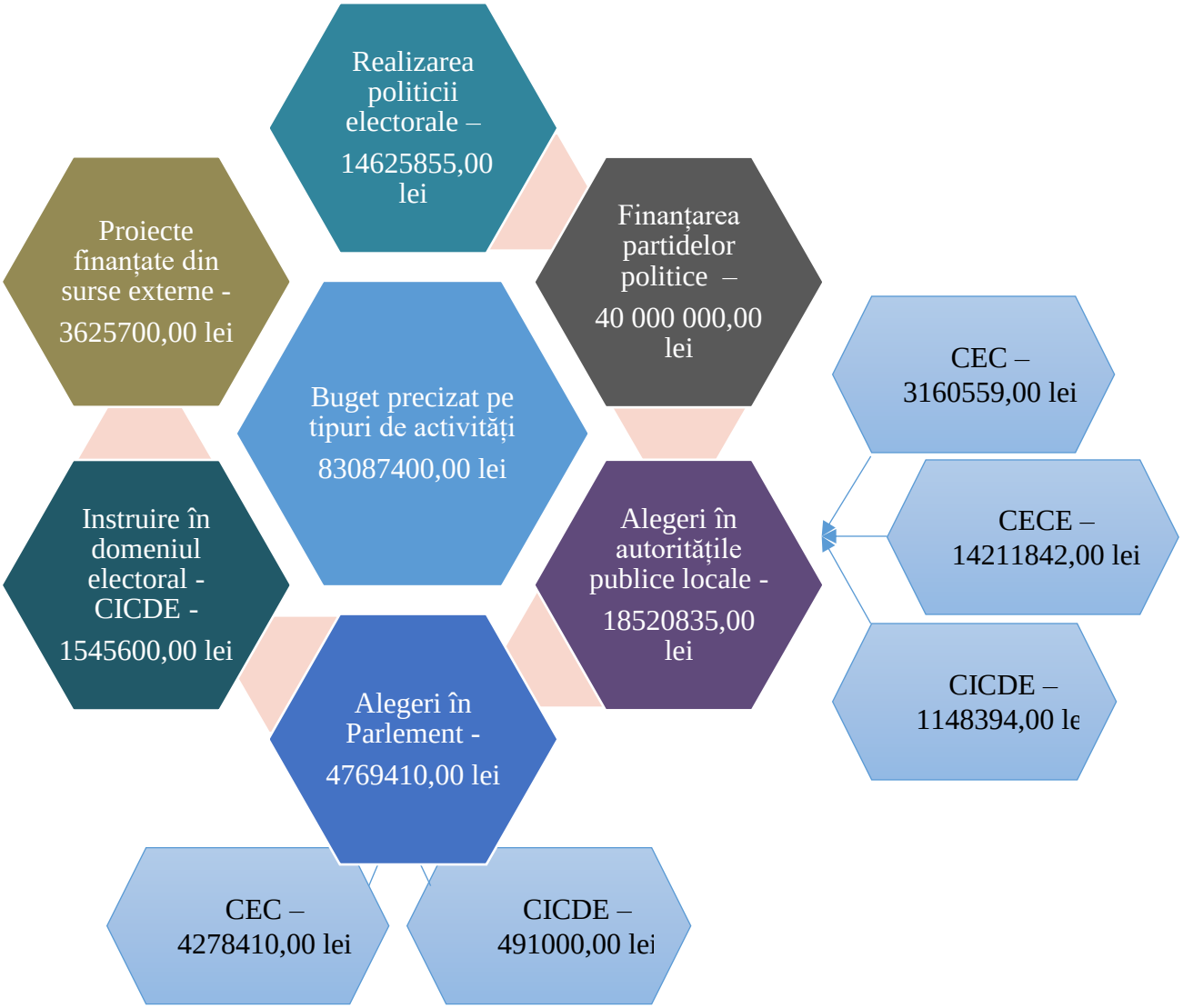

Date generale despre bugetul precizat pe tipuri de activități după aprobare și nivelul executării în raport cu alocațiile aprobate și precizate

Activitățile	Precizat, lei	Executat, lei	% executării
Realizarea politicii electorale	14625855.00	13641577.18	93.27
Finanțarea partidelor politice	40000000.00	39824056.74	99.56
Alegeri în autoritățile publice locale, inclusiv:			
Comisia Electorală Centrală	3160599.00	2579671.47	81.62
Consiliile electorale de circumscripție	14211842.00	14205613.10	99.96
Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral	1148394.00	715765.46	62.33
Alegeri în Parlament, inclusiv:			
Comisia Electorală Centrală	4278410.00	2309840.46	53.99
Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral	491000.00	370347.29	75.43
Instruire în domeniul electoral - CICDE	1545600.00	1300020.67	84.11
Proiecte finanțate din surse externe:			
Proiectul „Suport in dezvoltarea unui sistem de raportare digitala cu privire la finanțarea partidelor politice” - CICDE	136600.00	136545.00	99.96
Proiectul „Consolidarea democrației in Republica Moldova prin alegeri incluzive si transparente” - CICDE	1564700.00	1513859.43	96.15
Proiectul „Finanțarea politica cu integritate” - CICDE	1215400.00	455534.64	37.48*
Proiectul „Instruirea electorală-SMART” - CICDE	405100.00	35686.66	8.81*
Proiectul „Seminare de sensibilizare a influencerilor” - CICDE	162100.00	155747.20	96.08
Proiectul „Consolidarea capacităților CICDE/CEC” - CICDE	141800.00	136278.80	96.11
Proiectul „Creșterea transparentei si optimizarea activității organelor electorale inferioare” - CEC	432318.00	345440.48	79.90

* Implementarea proiectelor respective va continua în a. 2019. Cifrele indicate reflectă suma cheltuielilor efectuate în anul 2018, constituind o etapă intermediară, ce reflectă executarea parțială a bugetului pentru activitățile planificate.

Executarea alocațiilor precizate pe tipuri de ativități

(lei)

Activitatea de bază	
Indicatori	*Alocații executate*
Remunerarea muncii	
Aparat Comisiei Electorale Centrale	6757651,68
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	1586263,27
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	303217,14
Total	8647132,09
Personalul tehnic	415742,06
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	89157,70
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	18708,41
Total	523608,17
Indemnizația membrilor CEC	235878,54
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	54252,06
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	10614,53
Total	300745,13
Indemnizații	
Indemnizații acordate la încetarea acțiunii contractului de muncă	17296,60
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului	33887,07
Total	51183,67
Servicii	
Livrare energie electrică	317720,71
Livrare de gaze naturale	100137,38
Livrare de apă și servicii de canalizare	13149,70
Alte servicii comunale (transportarea deșeurilor menajere solide)	6874,84
Servicii TIC pentru medii virtualizate	116070,00
Stocarea copiilor de rezervă	10800,00

Acces la semnături electronice	80,00
Acces la baza de date juridice Moldlex, utilizare a Monitorului oficial	6690,00
Reînnoirea domeniilor "alegător.md", "cec.md", "moldovote.net", "moldovote.eu.", „moldovote org.", „moldovote info.", „votează md"	3753,22
Acces internet mobil	7320,00
Mentenanță a SIIECAP, 1 C	17400,00
Contribuție către PNUD pentru servicii de reinginerie și ajustarea modulelor SIASA „Alegeri"	993900,00
Cablu IP TV	5200,00
Telefonie fixă	30988,34
Abonament Basic Clubul Privesc.eu	2364,40
Taxa pentru folosire a drumurilor, testare auto, asigurare auto, (Șkoda Superb; Șkoda Superb, Opel Insigna; Nissan X Trail), servicii de transport	13920,42
Servicii de reparație auto (Opel Insigna, Șkoda Superb, Șkoda Superb)	19413,00
Servicii de reparație curentă a încăperilor CEC	32015,25
Servicii de renovare a porților garajului CEC	4462,50
Servicii de deservire tehnică a climatizatoarelor și mentenanță a sistemului de aer condiționat, etc.	21401,00
Servicii de instruire la utilizarea utilajului de gaz	600,00
Bilete avia (Chișinău - Batumi - Chișinău, Chișinău - New Delhi - Chișinău, Chișinău - Vilnius - Chișinău, Chișinău - Baku - Chișinău, Chișinău - București, Chișinău - Bruxelles - Chișinău, Chișinău – Tbilisi - Chișinău Chișinău – Riga - Chișinău, Chișinău – Viena - Chișinău, Chișinău - Astana-Chișinău), diurne și cazare	303226,89
Servicii pază fizică a sediului administrativ CEC și securitatea obiectivului, pază cu pupitru	123259,68
Abonare 2019 și servicii de curierat	9842,00
Servicii de verificare tehnică a contoarelor, actualizare a panoului informativ, reîncărcare a stingătoarelor, confecționare a cheilor, verificare a canalelor de ventilare și coșului de fum, diagnosticarea tehnică a laptopurilor, debranșare și sigilare.	40933,04
Lucrări cadastrale cu actualizare a hotarelor și eliberare a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren amplasat în mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 119	10092,00
Servicii de spălătorie auto	3000,00
Flori pentru evenimente	4895,00

Servicii de broșare a documentelor	9537,00
Servicii de audit intern al Sistemului de Management al Calității din cadrul CEC, al Sistemului de Management al Securității Informației din cadrul CEC	17200,26
Servicii de recertificare a Sistemului de Management al Calității și Securității Informației al CEC	52298,00
Servicii de verificare Cazan Sime 100Kw, servicii de curățare a covoarelor ce aparțin CEC	10637,08
Cotizații de membru ACEEEO și taxa de participare la Conferința anuală	34384,68
Total	2343566,39
Licențe	
Procurarea licenței pentru Sistemul Informațional al tipografiei CEC	50000,00
Procurarea licenței Kaspersky	25850,00
Total	75850,00
Bunuri	
Combustibil	57973,79
Procurarea Storage NetApp	324000,00
Procurarea computerelor staționare	518880,00
Procurarea imprimantelor multifuncționale	68400,00
Procurarea climatizatoarelor de tip split	24260,00
Procurarea telefoanelor Grandstream GXP2160, ciocan rotopercutor	18099,00
Achiziționarea mobilierului: dulapuri, comode, mese, fotolii	197668,00
Achiziționare inventar gospodăresc: scară de metal, jaluzele, vază	11088,41
Achiziționarea anvelopelor de iarnă, anvelopelor de vară, pieselor de schimb (Nissan, Opel Insigna, Škoda Superb)	25260,00
Cartușe toner pentru imprimantă	20220,00
Calendare de perete și de masă, felicitări cu logoul CEC, legitimații de serviciu, cartele de identificare, mape, plicuri pentru scrisori, timbre, carnet cu logoul CEC, agende, achiziționare hîrtie A4 etc.	124237,14
Procurarea obiectelor de uz gospodăresc, soluții pentru îngrijirea și curățarea încăperilor	58396,19
Materiale și documente electorale	78120,00
Buletin informativ	39000,00

Materiale tipografice: „Raport CEC 2017”, „Raport privind finanțarea PP”,	28800,00
Cheltuieli de protocol și pentru apă potabilă	78925,40
Căști audio, veioză, covorașe auto	8894,80
Plăcuțe pentru ușă, material săditor pentru flori, truse medicale auto, huse auto, banner	16180,00
Achiziționarea scurtelor de serviciu	1089,00
Total	1699491,73
TOTAL CEC	13641577,18

Alegeri parlamentare și referendum republican consultativ din 24 februarie 2019

	(lei)
Indicatori	Alocații executate
Remunerarea	
Aparatul Comisiei Electorale Centrale	113591,53
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	26126,05
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	5111,63
Total	144829,21
Membrii CEC	
Indemnizația membrilor CEC	114817,50
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	26408,04
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	5166,78
Total	146392,32
Servicii	
Locațiunea sălii Palatului Național	35000,00
Servicii de verificare a laptopurilor	36337,50
Total	71337,50
Bunuri	
Achiziționarea computerelor portabile	1382400,00
Contribuție la procurarea cabinelor de vot, urnelor mobile	250000,00
Procurarea rechizitelor de birou: mape, hîrtie, carton, bibliograf etc.	125278,43
Procurarea de toner, cartușelor de toner, cartridgelor	86560,00
Procurarea discurilor DVD-R Verbatim, Memorie USB-flash	9660,00
Materiale și documente electorale	82000,00
Achiziționarea ștampilelor	7293,00
Achiziționarea legitimațiilor de observator național	4090,00
Total	1947281,43
TOTAL CEC	2309840,46

Alegerilor locale noi din 20 mai 2018	
	(lei)
Indicatori	*Alocații executate*
Remunerarea muncii	
Aparatul Comisiei Electorale Centrale	950901,01
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	218707,21
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	42790,52
Total	1212398,74
Membrii CEC	
Indemnizația membrilor CEC	155780,53
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	35829,52
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	7010,12
Total	198620,17
Personalul tehnic	
Personalul tehnic	8457,20
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii achitate de angajator	1945,15
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator	380,57
Total	10782,92
Servicii	
Mentenanța, instalarea, implementarea și configurarea bazei de date a sistemului informațional integrat de evidență contabilă pe parcursul procesului electoral - Alegeri locale noi 2018	17890,00
Crearea și întreținerea legăturilor de telecomunicații securizate VPN, transfer date, servicii TIC pentru medii vizualizare VPS pe parcursul procesului electoral - Alegeri locale noi 2018	209260,00
Acces la internet pentru organele electorale	225000,00
Servicii de telefonie fixă	5459,67
Servicii de restabilire a ștampilelor de securizare	13933,20
Instruirea contabililor CECE privind utilizarea sistemului informațional integrat de evidență contabilă pe parcursul procesului electoral	6050,10

Servicii de verificare a laptopurilor, instalarea și testarea VPN, asigurarea suportului tehnic la distribuirea echipamentelor în secțiile de votare	7264,85
Servicii de încărcare cartridge	800,00
Total	485657,82
Bunuri	
Achiziționarea echipamentului de rețea	133278,00
Rechizite de birou	15759,76
Achiziționarea etichetelor de securitate	36000,00
Documente electorale: buletine de vot, invitații la votare, legitimații, rapoarte, procese-verbale etc.	487174,06
Total	672211,82
TOTAL CEC	2579671,47

Organizarea și desfășurarea alegerilor locale noi din 20 mai 2018

(7 consilii electorale ale circumscripțiilor electorale și 375 de birouri electorale ale secțiilor de votare, inclusiv la turul II)

(lei)

Indicatori	Alocații executate
Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1, 306 birouri electorale ale secțiilor de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	7200,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	93600,00
Pentru servicii de pază	7200,00
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	11881320,90
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	239419,68
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	245172,35
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	255853,20
Total	12729766,13
Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Bălți nr.2, 59 birouri electorale ale secțiilor de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	1800,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	13400,00
Pentru servicii de pază	
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	1045111,10
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	40715,54
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	27789,35
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	19549,60
Total	1148365,59

Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Volovița nr.29/34, raionul Soroca, 2 birouri electorale ale secțiilor de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	400,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	500,00
Deplasări de serviciu în interiorul țării	715,78
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	59318,49
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	3486,29
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	1400,00
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	870,00
Total	66690,56
Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Pîrlița nr.35/29, r. Ungheni, 3 birouri electorale ale secțiilor de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	400,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	1550,00
Deplasări de serviciu în interiorul țării	737,28
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	59859,90
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	2700,00
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	1750,00
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	1170,00
Total	68167,18
Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Leușeni nr.20/22, r. Hîncești, 1 birou electoral al secției de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	400,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	950,00
Deplasări de serviciu în interiorul țării	992,45
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	35400,10

Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	2622,00
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	800,00
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	330,00
Total	41494,55
Consiliul electoral al circumscripției electorale sătești Nemțeni nr.20/28, r. Hîncești, 1 birou electoral al secției de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	400,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	950,00
Deplasări de serviciu în interiorul țării	1075,78
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	35400,13
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	2858,00
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	800,00
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	330,00
Total	41813,91
Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Jora de Mijloc nr.25/16, r. Orhei, 4 birouri electorale ale secțiilor de votare	
Servicii informaționale, acces la internet pentru contabili	400,00
Servicii de telecomunicații, cartele telefonie mobilă	1750,00
Deplasări de serviciu în interiorul țării	655,47
Recompensa funcționarilor aparatului consiliului și funcționarilor electorali, inclusiv contribuții sociale de stat obligatorii și primele de asigurări obligatorii de asistență medicală	99737,03
Procurarea combustibilului pentru: recepționarea listelor electorale, invitațiilor la vot, legitimațiilor, bristoalelor, pentru primirea calculatoarelor, pentru urna mobilă, pentru primirea-transmiterea buletinelor de vot, pentru prezentarea proceselor-verbale etc.	2722,68
Procurarea rechizitelor de birou: hîrtie, clei, creioane, pixuri, calculator, folii, mape, dosare etc	2400,00
Procurarea altor materiale pentru ziua votării.	1650,00
Total	109315,18
TOTAL CECE	14205613,10

Subvențiile de la bugetul de stat 2018

În Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr. 289 din 15 decembrie 2017, au fost aprobate și distribuite în bugetul Comisiei Electorale Centrale , alocații pentru finanțarea partidelor în sumă de 40 000 000,00 lei

Prin hotărîrea CEC nr.1345 din 12 ianuarie 2018[2], Comisia a stabilit cuantumul subvenției lunare de 1,1102592 lei pentru fiecare vot valabil exprimat acordat partidelor politice şi blocului electoral în cadrul alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 și cuantumul subvenției lunare de 0,4700385 lei lunar pentru fiecare vot valabil exprimat acordat partidelor politice şi blocurilor electorale în cadrul alegerilor locale generale din 14 iunie 2015.

Subvenţiile de stat se transferă lunar de către Comisia Electorală Centrală pe un cont bancar deschis de către partidul politic, destinat exclusiv subvenţiilor de stat. În acest sens, pentru performanţele obţinute în alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014 au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat 17 partide politice din 20, iar pentru performanţele obţinute în alegerile locale generale din 14 iunie 2015 au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat 19 partide politice din 24.

În tabelul ce urmează sînt incluse cuantumurile subvențiilor de la bugetul de stat pentru anul 2018 ce au fost alocate partidelor politice beneficiare, pentru performanțele obținute la alegerile parlamentare din 2014 și la alegerile locale generale din 2015:

Informație cu privire la sumele anuale ce au fost alocate partidelor politice beneficiare de subvenții de la bugetul de stat în anul 2018 (lei)

Nr. d/o	Partidul politic	Alegerile parlamentare din 30.11.2014	Alegerile locale generale din 14.06.2015	Total finanțat
1	Partidul Liberal	2058660,32	2468435,27	4527095,59
2	Partidul Liberal Democrat din Moldova	4292719,39	4271014,03	8563733,42
3	Partidul Democrat din Moldova	3363938,74	4143297,06	7507235,80
4	Partidul Politic "Partidul Socialiștilor din Republica Moldova"	4368807,67	3147535,58	7516343,25
5	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	3722023,97	2055074,03	5777098,00
6	Partidul Politic Partidul Nostru		1972565,36	1972565,36
7	Partidul Politic "Partidul Liberal Reformator"	332491,53	695849,7	1028341,23
8	Partidul Național Liberal	91369,89	111348,36	202718,25
9	Partidul Politic Partidul Popular din Republica Moldova	161342,86	118923,50	280266,36
10	Partidul Politic Partidul Verde Ecologist	18119,43	20666,65	38786,08
11	Partidul Politic "Casa Noastră - Moldova"		26538,37	26538,37
12	Partidul Politic "Democrația Acasă"	16314,12	25475,16	41789,28
13	Partidul Politic "Șor"		84144,41	84144,41
14	Partidul Social Democrat	366978,41	18294,84	385273,25
15	Partidul Politic Uniunea Centristă Moldova	8433,53	18294,84	26728,37

16	Partidul Acțiunea Democratică	34160,45	695849,70	730010,15
17	Partidul Politic Mișcarea Populară Antimafie	370995,32	52755,24	423750,56
18	Partidul Politic "Platforma Demnitate și Adevăr"	155414,08		155414,08
19	Partidul Regiunilor din Moldova	366978,41	8319,68	375298,09
20	Partidul Popular Creștin Democrat	156972,88	3953,96	160926,84
	TOTAL FINANȚAT PARTIDE POLITICE	19885721,00	19938335,74	39824056,74

Partidelor politice beneficiare de subvenții de la bugetul de stat, care nu au prezentat datele conturilor bancare destinate în exclusivitate subvențiilor de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la alegerile parlamentare din 2014 și alegerile locale generale din 2015, subventii de la bugetul de stat nu au fost repartizate. Potrivit pct. 54 din regulament, mijloacele financiare din bugetul de stat nerepartizate partidelor politice în anul pentru care au fost prevăzute nu vor fi disponibile pentru a fi utilizate în anii următori şi rămîn venit la bugetul de stat.

Tabelul ce urmează reflectă datele cu referire la partidele politice care nu au prezentat informația cu privire la contul bancar destinat subvențiilot de la bugetul de stat și nu au beneficiat de acestea.

Informație cu privire la partidele politice care nu au beneficiat de subvenții de la bugetul de stat în anul 2018

Nr. d/o	Partidul politic	Alegerile parlamentare din 30.11.2014	Alegerile locale generale din 14.06.2015	Suma totală
1	Partidul Politic Partidul Renaștere	55397,49	15877,90	71275,39
2	Partidul Politic Pentru Neam și Țară	22609,32		22609,32
3	Partidul Politic Patrioții Moldovei	19958,02	3942,68	23900,70
4	Partidul Socialist din Moldova		8330,96	8330,96
5	Partidul Legii și Dreptății		7298,76	7298,76
6	Partidul Popular Socialist din Moldova		738,90	738,9
	TOTAL	97964,83	36189,20	**134154,03**

Executarea bugetului la capitolul subvenționarea partidelor politice din bugetul de stat pentru anul 2018 a fost realizat în proporție de 99,66 %, ceea ce constituie 39824056,74 lei. Proporția neexecutată, în mărime de 0,34 %, constituie suma de 175943,26 lei[3].

[3] Mijloacele financiare nerepartizate partidelor politice în anul 2018 nu vor fi disponibile pentru a fi utilizate în anii următori și se transferă la bugetul de stat.

Managementul resurselor umane

În temeiul prevederilor Regulamentului cu privire la ocuparea funcţiei publice vacante prin concurs, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 „Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcționarului public, în perioada de referință au fost organizate 9 concursuri pentru ocuparea următoarelor funcţii publice vacante sau temporar vacante din cadrul Aparatului CEC:

- specialist principal, Direcția comunicare, relații publice și mass-media;
- consultant, Direcția tehnologii informaționale şi gestionarea listelor electorale;
- consultant superior, Direcția financiar-economică;
- consultant, Direcția financiar-economică;
- specialist principal, Direcția financiar-economică;
- consultant, Serviciul rapoarte financiare / DFE;
- specialist principal, Serviciul achiziții publice și logistică;
- consultant principal, Serviciul resurse umane.

În cadrul concursurilor au depus dosare de participare 34 de persoane, din acestea patru persoane au fost numite în funcțiile pentru care au candidat, fiind declarate învingătoare ale concursurilor.

În perioada de referință, în cadrul Aparatului CEC au fost numiți în funcție publică doi debutanți. Au fost confirmați în funcție publică și au obținut grad de calificare șase debutanți numiți în funcție în anul 2017 și doi debutanți numiți în funcție în 2018.

Totodată, în perioada 15 decembrie 2017-15 februarie 2018 au fost supuși evaluării 31 de funcționari publici. Ca rezultat al evaluării performanțelor individuale pentru anul 2017, trei funcționari publici au avansat în gradul de calificare imediat superior, iar 27 de funcționari publici au avansat în treapta de salarizare imediat superioară.

Pe parcursul perioadei de raportare, au fost prezentate în termen Biroului Național de Statistică rapoartele statistice nr. 1-FP „Numărul funcționarilor publici în Republica Moldova” și „Mobilitatea salariaților și locurile de muncă”, un raport statistic anual referitor la formarea profesională a salariaților (FORPRO).

În anul 2018, în temeiul art.65 al Legii nr. 158/2008, raporturile de serviciu ale doi funcţionari publici au încetat. Conform situației din 01.01.2019, ţinînd cont de încetarea raporturilor de serviciu, acordarea concediului de maternitate/pentru îngrijirea copilului etc. rămîneau vacante cinci unități.

Alte informații generale privind personalul din cadrul Comisiei Electorale Centrale sînt prezentate în tabelul de mai jos.

Indicatori	**Total**	**Funcţie de demnitate publică**	**Funcţie publică de conducere**	**Funcţie publică de execuţie**
Efectivul limită de personal la 01.01.2019, unităţi	48	3	13	32
Funcţii publice / posturi ocupate la 01.01.2019, persoane	45	3	12	30
bărbați	16	1	6	9
femei	29	2	6	21
Funcţionari publici cu statut stabilit conform art.7, 8, 9, 10 din Legea nr.158/2008, persoane	42	-	12	30
Funcţionari publici de conducere (fpc)	12	-	12	-
Funcţionari publici de execuţie (fpe)	30	-	-	30
Funcţionari care deţin funcţii de demnitate publică (fdp)	3	3	-	-
Vîrsta medie a funcționarilor publici la 01.01.2019, ani	38	43	34	37
Numărul de funcționari pe categorii de vîrstă, persoane	45	3	12	30
>25 ani	4	-	-	4
25-35 ani	18	-	8	10
35-45 ani	17	3	5	9
45-55 ani	3	-	-	3
55-63 ani	2	-	-	2

63 ani <	1	-	-	1
Numărul pensionarilor în funcţie publică (fpcns, fpc, fpe) care au atins vîrsta pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă la 01.01.2019, persoane	2	-	-	2
Vechime în funcție publică, persoane	45	3	12	30
>2 ani	11	-	-	11
2- 7 ani	11	2	3	6
7-15 ani	17	-	8	9
15 ani <	6	1	1	4
Ocuparea funcţiei publice / postului, persoane	5	-	-	5
concurs	4	-	-	4
femei	4	-	-	4
bărbați	-	-	-	-
promovare	1	-	-	1
femei	1	-	-	1
bărbați	-	-	-	-
transfer	-	-	-	-
femei	-	-	-	-
bărbați	-	-	-	-
Suspendarea funcții publice/posturi, persoane	6	-	-	6
Încetarea raporturilor de serviciu (în temeiul Legii nr.158/2008, art. 65)/ relaţiilor de muncă, persoane	2	-	-	2
Numărul funcționarilor publici după grad de calificare, conform art.33 din Legea nr.158/2008, persoane	42		12	30
Consilier de stat de clasa I	9		7	2
Consilier de stat de clasa II	2		2	0
Consilier de stat de clasa III	8		3	5
Consilier de clasa I	5		0	5
Consilier de clasa II	3		0	3
Consilier de clasa III	15		0	15

	Femeie	*Bărbat*
Cel mai tînăr funcționar public la 01.01.2019, ani	23	24
Cel mai vîrstnic funcționar public la 01.01.2019, ani	67	39

Inițierea procedurilor de validare a mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Procedura de atribuire și ridicare a mandatelor de consilieri locali

În perioada de referință, Comisia Electorală Centrală a adoptat trei hotărîri prin care a luat act de vacanța a trei mandate de deputat, toate aparținînd Partidului Democrat din Moldova și a propus Curții Constituționale validarea mandatelor candidaților supleanți următori pe listă.

În decursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală a adoptat 438 de hotărîri privind ridicarea și atribuirea mandatului de consilier local referitoare la un număr de 466 de persoane. Tabelul de mai jos prezintă statisticile pe tipuri de consilii cu privire la motivele apariției vacanței mandatului de consilier local.

Tipul consiliului	**Demisie**	**Absență fără motive de la trei ședințe ale consiliului local**	**Deces**	**Sentință de condamnare**	**Nedeclarare avere**	**TOTAL**
Municipal	10					**10**
Raional	37	2	7			**46**
Orășenesc	36	10	2			**48**
Sătesc / Comunal	203	114	39	3	3	**362**
TOTAL	**286**	**126**	**48**	**3**	**3**	**466**

Activităţi de evidență şi documentare ale Comisiei Electorale Centrale

Corespondența Comisiei Electorale Centrale

Pe parcursul anului 2018, a fost asigurată, în condițiile legii, desfășurarea activității de soluţionare a petiţiilor adresate Comisiei Electorale Centrale, de audiere a cetăţenilor care se prezintă la CEC, precum și desfăşurarea unei activităţi sistematice de evidenţă și control a corespondenței CEC, și anume:

- ✓ recepționarea/înregistrarea corespondenței și transmiterea acesteia conducerii Comisiei;
- ✓ asigurarea audienței cetățenilor la conducerea Comisiei;
- ✓ controlul preventiv asupra examinării la timp și pe deplin a documentelor luate la control;
- ✓ asigurarea examinării, recepționării, înregistrării și transmiterii în termen a corespondenței de intrare și expediere a corespondenței de ieșire;
- ✓ asigurarea evidenței, ordonarea mapelor cu documentele de corespondență și predarea lor în Arhiva Comisiei;
- ✓ acordarea informațiilor necesare solicitanților, în ceea ce privește etapa executării documentelor.

Evidenţa corespondenţei CEC se face atît în registre pe suport de hîrtie, cît şi în baza aplicaţiei informatice de uz intern „Anticamera on-line”, ce permite realizarea unui management eficient al documentelor la nivelul Aparatului Comisiei, structurarea, monitorizarea, catalogarea, controlul, repartizarea eficientă a acestora, precum şi asigurarea înregistrării, evidenţei şi accesării documentelor emise și plasarea directă a acestora pe pagina oficială web a Comisiei (www.cec.md).

Corespondenţa internă (între membrii şi funcţionarii Aparatului CEC) se realizează prin circulaţia electronică a documentelor. Astfel, documentele de intrare, însoţite de rezoluţia conducerii Comisiei, se scanează, după care se transmit prin e-mail funcţionarilor responsabili de executare din cadrul Aparatului CEC, conform termenelor stabilite. Documentele de ieşire, la fel, sînt coordonate prin intermediul poştei electronice cu persoanele vizate în rezoluţia aplicată şi doar ulterior se prezintă conducerii spre semnare pe suport de hîrtie.

Aplicaţia asigură direcționarea documentelor în cadrul CEC, monitorizarea continuă a documentelor, regăsirea și vizualizarea rapidă a tuturor documentelor din aplicație, arhivarea electronică a documentelor de intrare/ieșire, automatizarea colaborării între participanții implicați în derularea procesului de executare a documentelor în corespundere cu rezoluția aplicată, precum și vizualizarea procesului de soluționare a documentelor ce se desfășoară între funcționarii subdiviziunilor și urmăreşte etapele de creare, revedere sau redistribuire a documentelor.

Corespondenţa externă (către/sau de la CEC spre mediul exterior – alte autorităţi, instituţii, persoane fizice sau juridice) se realizează prin poștă, prin email, prin fax, prin intermediul curierilor sau direct de la/către petiționari. În cazul documentelor recepționate direct de la petiționar, pe ele se aplică ștampila de intrare și se înscrie numărul de înregistrare care se comunică pe loc acestuia.

Pe parcursul anului 2018 la Comisia Electorală Centrală au fost înregistrate 4692 documente, dintre care: 3578 de intrare, 1116 de ieşire, 42 petiţii, 15 contestații (cu privire la alegerile locale noi din 20 mai 2018) și 87 contestații (cu privire la alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019).

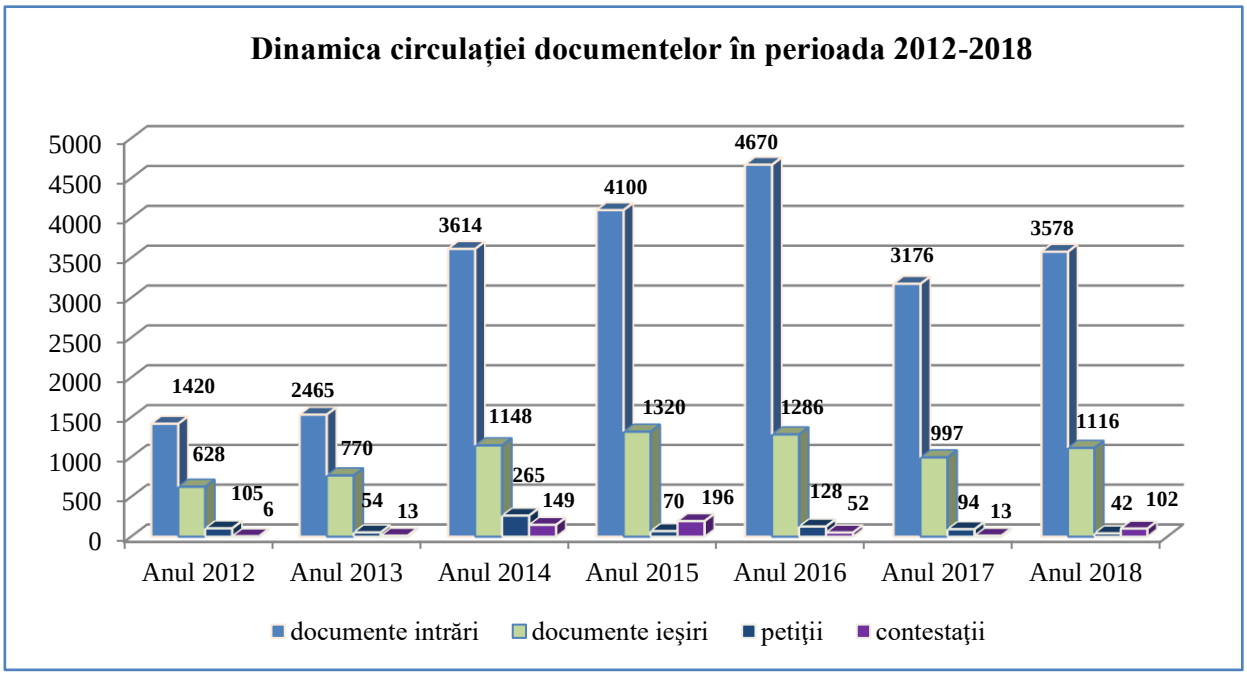

În perioada de raportare, prin intermediul poștei electronice oficiale a Comisiei (info@cec.md) au fost primite peste 800 mesaje. Tematica celor mai frecvente întrebări și probleme cu care se adresează cetățenii a vizat prevederile legislației electorale și modul de participare la votare în cadrul alegerilor locale noi, alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ, ridicarea mandatului de consilier etc.

În ansamblu, petițiile depuse la CEC, inclusiv cele recepționate prin intermediul paginii web oficiale a Comisiei Electorale Centrale, se examinează și se soluționează în conformitate cu art. 52 din Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație, Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie1997, Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal și alte acte normative în vigoare.

Toate materialele destinate emiterii, plasării pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale și transmiterii destinatarilor se verifică la conformitate, se redactează și se traduc, după caz.

Organizarea şi desfăşurarea şedinţelor Comisiei Electorale Centrale

Conform prevederilor Regulamentului privind activitatea Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărîrea CEC nr. 137 din 14 februarie 2006, forma de lucru a Comisiei este şedinţa. Şedinţele sînt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor cu drept de vot deliberativ, acestea putînd fi atît ordinare, cît şi extraordinare. Toate şedinţele Comisiei sînt publice.

În perioada dintre alegeri, şedinţele ordinare se desfăşoară o dată la două săptămîni – în zi de marţi, în perioada electorală – de două ori pe săptămînă, marţi şi vineri. Cele extraordinare se convoacă și în alte zile, ori de cîte ori este necesar.

Pe parcursul anului 2018, Comisia Electorală Centrală s-a convocat în 41 de şedinţe, dintre care 35 ordinare şi șase extraordinare, desfăşurarea lor fiind consemnată în cele 41 de procese-verbale întocmite.

În cadrul şedinţelor Comisiei desfăşurate în anul 2018 au fost adoptate 679 de hotărîri (fig. 1), dintre care:

- 94 privind organizarea şi desfăşurarea alegerilor locale noi din 20 mai 2018;
- 2 privind iniţierea desfăşurării referendumului republican legislativ;
- 24 cu privire la aprobarea regulamentelor și instrucțiunilor CEC, modificarea şi completarea acestora;
- 2 cu privire la aprobarea avizelor asupra proiectelor de lege pentru modificarea şi completarea unor acte legislative;
- 425 cu privire la atribuirea, ridicarea și declararea vacanței mandatului de consilier;
- 3 cu privire la inițierea procedurii de validare a unui mandat de deputat;
- 15 privind delegarea unor membri ai Comisiei Electorale Centrale şi funcţionari ai Aparatului CEC;
- 5 privind finanțarea partidelor politice;
- 100 privind organizarea şi desfăşurarea alegerilor parlamentare și referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019;
- 9 cu privire la alte subiecte.

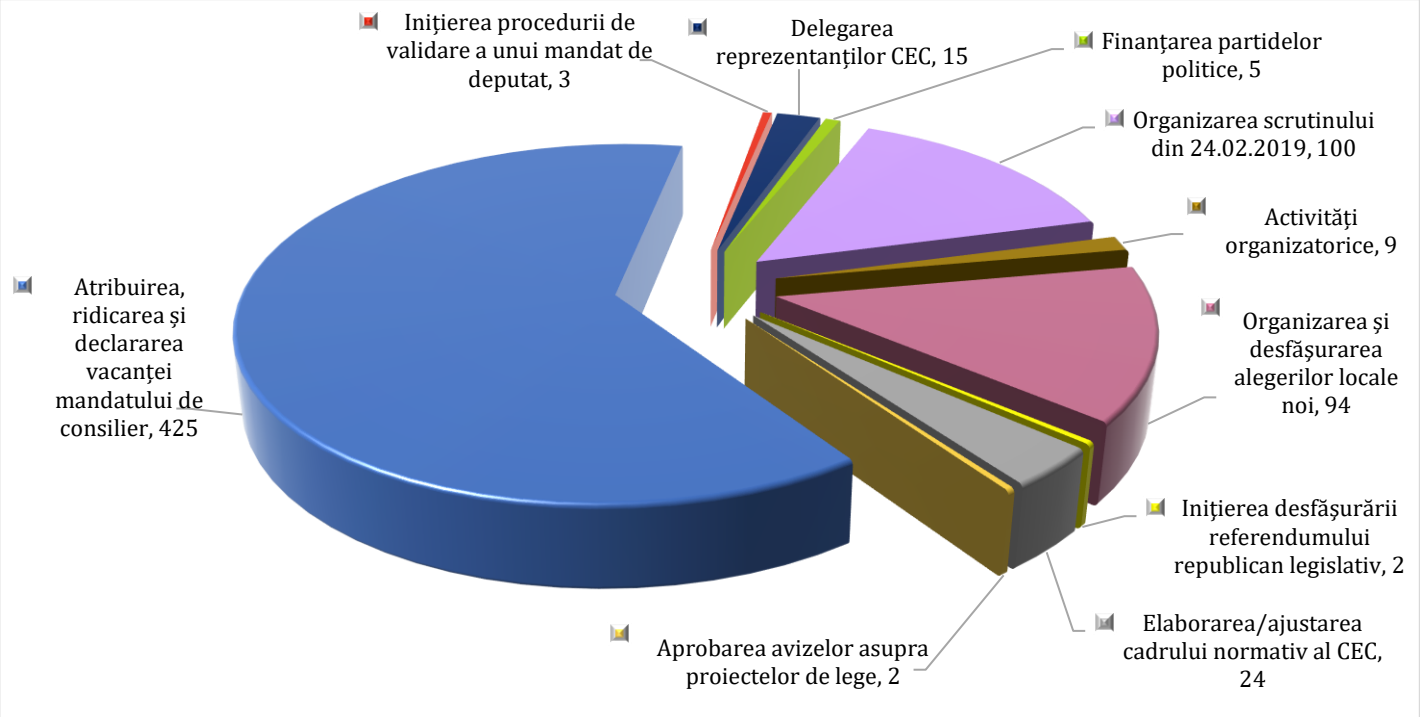

În perioadele electorale numărul ședințelor crește, respectiv în perioada electorală pentru alegerile locale noi din 20 mai 2018 (lunile martie – iunie) s-au desfășurat 15 ședințe, iar în luna decembrie, odată cu demararea perioadei electorale pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ stabilite pentru 24 februarie 2019, au avut loc șase şedinţe (fig. 2). În cadrul

acestora au fost adoptate 335 de hotărîri, dintre care 187 se referă nemijlocit la organizarea şi desfăşurarea scrutinelor menționate.

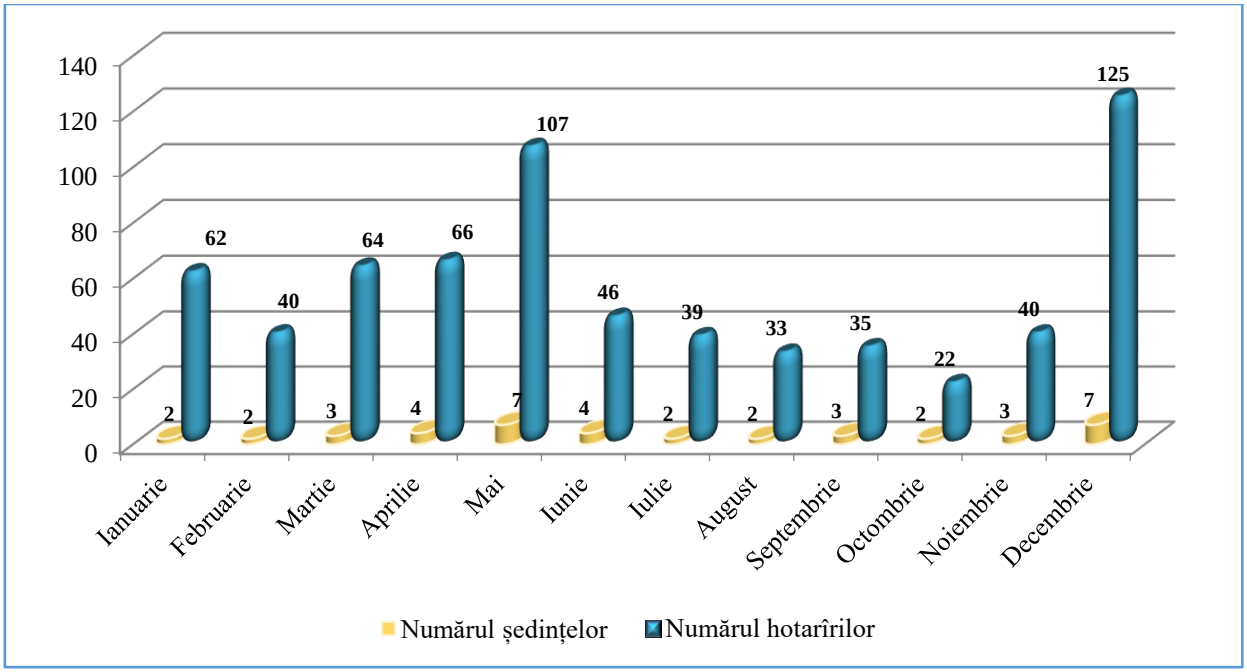

Numărul hotărîrilor adoptate și ședințelor desfășurate în anul 2018

Toate hotărîrile adoptate de Comisia Electorală Centrală în perioada de referinţă au fost traduse în limba rusă, prezentate spre publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi plasate pe pagina web oficială a Comisiei, împreună cu opiniile separate ale membrilor CEC (3 opinii separate). Procesele-verbale, în care se consemnează lucrările şedinţelor, toate observaţiile şi propunerile membrilor Comisiei asupra proiectelor examinate, la fel, au fost plasate pe pagina web oficială.

Biblioteca Comisiei Electorale Centrale

Biblioteca Comisiei Electorale Centrale are o specializare îngustă şi este destinată funcționarilor şi membrilor Comisiei, precum şi persoanelor interesate de domeniul electoral (cercetători, cadre didactice, doctoranzi, studenți etc.), care beneficiază de acces la colecția de documente și de suport consultativ.

Biblioteca specializată în materie electorală pune la dispoziţia beneficiarilor informaţii şi documente din domeniul electoral aflate în colecţia de literatură şi fonoteca CEC, acordă asistenţă de informare şi documentare din bazele de date disponibile cu privire la organizarea scrutinelor în Republica Moldova, oferă alte servicii informaţional-bibliografice în domeniu. Biblioteca, de asemenea, asigură conservarea şi dezvoltarea colecţiei de documente prin abonarea la ediţiile periodice de specialitate, prin achiziţionarea literaturii din domeniu şi prin schimb informaţional.

În perioada de referință, Biblioteca CEC şi-a realizat activitatea pe următoarele direcţii:

- ✓ Dezvoltarea colecției de bibliotecă;
- ✓ Evidenţa, catalogarea şi indexarea;
- ✓ Conservarea colecției de bibliotecă.

Dezvoltarea colecției de bibliotecă are loc prin achiziţia titlurilor din producția editorială, a publicaţiilor periodice, crearea documentelor proprii şi din donaţii.

Procedura de achiziție. Achiziţia se efectuează în baza unei precomenzi, întocmite conform propunerilor înaintate de funcţionarii/membrii CEC. Precomanda este o listă a lucrărilor pe care solicitanţii le consideră utile, necesare de achiziţionat. Colecția Bibliotecii CEC a crescut în anul 2018 datorită achiziţiei publicaţiilor periodice din domeniul dreptului și legislaţiei.

Pe parcursul anului 2018 au fost achiziționate toate numerele noi apărute ale publicațiilor periodice: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Revista națională de drept, Funcționarul public, Dreptul, Contabilitate și audit, Dreptul muncii, Buletinul Curții Supreme de Justiție* etc.

Crearea documentelor proprii. Colecția Bibliotecii CEC a fost completată cu ediţiile realizate de Comisie și CICDE în cadrul organizării alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019. Astfel, în scopul instruirii funcționarilor electorali și a altor subiecți implicați în procesul electoral, în anul 2018 au fost editate următoarele titluri: Manual pentru membrii consiliilor electorale de circumscripție (limbile română-rusă), Manual pentru membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare (limbile română-rusă), Culegere de acte normative pentru CECE (limbile română-rusă), 4. Culegere de acte normative pentru BESV (limbile română-rusă), Poster: Calendar și Axa timpului pentru membrii CECE, Poster: Calendar și Axa timpului pentru membrii BESV, Carnetul de lucru al președintelui BESV (limbile română-rusă), Carnetul de lucru al vicepreședintelui BESV (limbile română-rusă), Carnetul de lucru al secretarului BESV (limbile română-rusă), Carnetul de lucru al membrului BESV (limbile română-rusă), Ghidul operatorului Sistemului informațional de stat „Alegeri”, Manualul registratorului RSA, Îndrumarul reprezentanților cu drept de vot consultativ și observatorilor desemnați de către concurenții electorali, Întrebări frecvente – îndrumar pentru operatorii Liniei telefonice de informare a alegătorilor.

Tot în anul 2018 a fost tipărit nr. 18 al revistei „Buletinului informativ al Comisiei Electorale Centrale”, acesta fiind inclus în colecția bibliotecii.

Cea mai importantă sursă de completare a colecţiei Bibliotecii CEC o constituie materialele din domeniul electoral, unele într-un singur exemplar, care sînt oferite de organizaţiile internaţionale de profil, de autorităţile electorale din alte state, de partenerii CEC de dezvoltare şi autorităţi din Republica Moldova în cadrul evenimentelor cu tematică electorală.

În prezent, Biblioteca CEC deține peste 2500 de unităţi bibliografice, în anul 2018 fondul de carte fiind completat cu 245 de exemplare, după cum urmează:

Compartimentul	**Nr. de unităţi bibliografice intrate în anul 2018**
Comisia Electorală Centrală	116
Sistemul electoral al României	11
Sistemul electoral al Georgiei	13
Sistemul electoral al altor ţări	11
Instrucţiunile, recomandările şi materialele conferinţelor naţionale şi internaţionale în materie electorală	38
Juridică	27
Mass-media şi drepturile omului	
Buletine informative, rapoarte, pliante	7
Diverse	22
TOTAL:	**245**

Evidența, catalogarea şi indexarea se realizează în cadrul Bibliotecii CEC prin înregistrarea în baza informatică a tuturor unităţilor bibliografice. Biblioteca utilizează un sistem de catalogare şi indexare propriu. Catalogarea şi indexarea are ca scop înregistrarea tuturor titlurilor şi gestionarea catalogului on-line. Activitatea de catalogare şi indexare este una dintre cele mai consumatoare de timp, incluzînd descrierea documentelor, raportarea la indicele de clasificare.

Toate documentele achiziţionate în anul 2018 au fost luate la evidenţă în timp util, fiecare unitate bibliografică avînd elementele necesare identificării în procesul circulaţiei: eticheta de cotă şi ştampila Comisiei. Astfel, pe parcursul anului 2018, în permanenţă a fost actualizat catalogul sistematic şi cel tematic, precum și fonoteca Comisiei Electorale Centrale.

Conservarea colecției de bibliotecă presupune gestionarea fondului prin crearea unor condiţii optime de păstrare a documentelor (stabilirea documentelor care necesită recondiţionare, identificarea documentelor deteriorate fizic care ulterior se casează), punerea lor la dispoziţia utilizatorilor într-o formă adecvată şi într-un timp cît mai redus. Biroul de informare şi documentare pentru cetăţeni pe lîngă CEC, precum şi pagina web a Comisiei Electorale Centrale reprezintă resurse comode de informare şi documentare asupra subiectelor de interes electoral.

Activitatea de inițiere a procedurilor contravenționale

Potrivit art. 22 alin. (2) din Codul electoral, Comisiei îi revine atribuția de supraveghere și control a activității financiare a partidelor politice și a campaniilor electorale.

Astfel, conform art. 29 alin. (1) al Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice și pct. 65 din Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin hotărîrea Comisiei nr. 4401 din 23 decembrie 2015, partidele politice au obligația de a prezenta Comisiei semestrial, pînă la data de 15 iulie a anului de gestiune, și anual, pînă la data de 31 martie, rapoarte privind gestiunea financiară a acestora.

În anul 2018, Comisia Electorală Centrală a examinat rapoartele depuse de partidele politice pentru anul 2017 și cele pentru primul semestru al anului 2018, iar urmare a examinării, prin hotărîrile nr. 1677 din 29.05.2018, nr. 1747 din 31.07.2018, nr. 1792 din 21.08.2018 și nr. 1845 din 23.10.2018, a inițiat procedura contravențională în condițiile stabilite de art. 48^1 alin. (3) din Codul contravențional.

Informația despre formațiunile politice în privința cărora a fost inițiată procedura contravențională, inclusiv ce sancțiuni le-au fost aplicate, este prezentată în tabelul de mai jos.

Nr.	**Formațiunea politică**	**Raportul anual 2017**	**Raportul pentru primul semestru al anului 2018**
1.	Mişcarea social-politică „Forţa Nouă”	Depășirea termenului de prezentare	Neprezentarea raportului
		În proces de examinare la instanța de judecată	*Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 9000 lei*
2.	Partidul Politic „Frontul Salvării Moldovei”	Depășirea termenului de prezentare	Neprezentarea raportului
		În proces de examinare la instanța de judecată	*În proces de examinare la instanța de judecată*
3.	Partidul Socialist din Moldova	Raportul incomplet	Neprezentarea raportului
		În proces de examinare la instanța de judecată	*Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 10000 lei*
4.	Partidul Politic pentru Unirea Moldovei	Depășirea termenului de prezentare	Neprezentarea raportului
		În proces de examinare la instanța de judecată	*În proces de examinare la instanța de judecată*
6.	Partidul Republican din Moldova	Neprezentarea raportului	Neprezentarea raportului
		Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 9000 lei	*În proces de examinare la instanța de judecată*
7.	Partidul Politic Partidul „Renaștere”	Neprezentarea raportului	Neprezentarea raportului
		Deși procedura contravențională a fost inițiată, procesele-verbale cu privire la contravenție nu au fost întocmite, deoarece Comisia nu deține informația privind numirea unei alte persoane în funcția de conducător al partidului politic.	
8.	Partidul „Patrioții Moldovei”	Neprezentarea	Raportul incomplet

		În proces de examinare la instanța de judecată	*Persoana cu funcție de răspundere din cadrul partidului a fost citată pentru întocmirea procesului - verbal*
9.	Partidul Politic „Partidul Societății Progresiste”	Depășirea termenului de prezentare	-
		Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 9000 lei	
10.	Partidul Conservator	-	Depășirea termenului de prezentare
			În proces de examinare la instanța de judecată
11.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	Raportul incomplet	Raportul incomplet
		Nu a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție	*Nu a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție*
12.	Mișcarea Social-Politică a Romilor din Moldova	-	Depășirea termenului de prezentare
			În proces de examinare la instanța de judecată
13.	Partidul Politic Noua Opțiune Istorică	-	Neprezentarea raportului
			Nu a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, întrucît conducătorul partidului (persoana cu funcție de răspundere), Victor Alexeev, a demisionat și nu a fost ales un nou conducător.
14.	Partidul Politic „Democrația Acasă”	-	Neprezentarea raportului
			Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 9000 lei
15.	Partidul Politic „Partidul Popular European din Moldova”	-	Depășirea termenului de prezentare
			În proces de examinare la instanța de judecată
16.	Partidul Politic „Partidul Ruso-Slavean din Moldova”	-	Depășirea termenului de prezentare
			În proces de examinare la instanța de judecată
17.	Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”	-	Depășirea termenului de prezentare
			Sancțiunea stabilită de instanță – amendă 9000 lei
18.	Partidul Politic ”Patria”	-	Raportul incomplet
			Nu a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție

Avînd în vedere că, potrivit art. 30 alin. (4) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Comisia Electorală Centrală are obligația de a prezenta Parlamentului Republicii Moldova, anual pînă la data de 1 iunie, un raport privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, informații detaliate despre activitatea Comisiei în materie contravențională desfășurată în anul 2018 va fi prezentată în acel raport.